ЧИТАТИ – ЩОБ ЗНАТИ, ЗНАТИ – ЩОБ ПЕРЕМАГАТИ!

ВЕРЕСЕНЬ 2016

№9 (191)

Військо України

«ТІСНІШЕ СТАНЬТЕ, СИЛЬНІ ДУХОМ, ПІД ПРАПОРОМ ОДНИМ»

Гордість і душа держави, її надія і оберіг – це захисники України

На потреби ЗС України у Державному бюджеті 2017-го року передбачено 64 млрд гривень

Фінансування Міноборони у 2014-2017 рр.

Стаття витрат	2014 (грн)	2015 (грн)	2016 (грн)	2017 (грн)
Керівництво й військове управління ЗСУ	225 727,9	276 917,8	336 607, 4	384 518,7
Забезпечення діяльності ЗСУ та бойова підготовка військ	11 710 392,5	36 997 188,2	42 735 577,5	51 863 368,0
Медичне лікування, реабілітація і санаторне забезпечення особового складу ЗСУ, ветеранів та членів їхніх сімей	1 086 656,6	1 263 889,6	1 537 821,8	1 923 930,5
Підготовка військових спеціалістів у вищих навчальних закладах	964 498,1	1 489 406,4	2 022 681,6	2 106 928,3
Розвиток озброєнь і військової техніки ЗСУ	563 316,3	4 746 500,0	4 607 369,4	6 328 904,8
Будівництво житла для військовослужбовців ЗСУ	453 202,5	940 517,7	687 315,6	751 022,3
Утилізація боєприпасів	147 238,0	112 905,6	100 555,1	140 827,4
Витрати Міноборони на зміцнення обороноздатності	–	–	3 600 000,0	527 900,0
Разом	15 151 031,9	45 827 325,3	55 627 928,4	64 027 400,0

ЗМІСТ

2 | **ЗАХИСНИКИ УКРАЇНИ**
«Чорний берет» – славетний символ морської піхоти

6 | **СУЧАСНІ ЧАЙКИ**
Ах ти сучий син, комаринський ти флот...

10 | **НЕЗЛАМНІ**
Другий день народження солдата Тхоренка

14 | **СИЛЬНІ ДУХОМ**
«Без зброяра на передову не підемо!»

16 | **МАЙБУТНЄ ВІЙСЬКА**
Час «універсальних» зв'язківців

22 | **АРСЕНАЛ**
«Нічні крокодили» посилять наше військо

24 | **ДОПОМОГА ФРОНТОВИКАМ**
«Добро жменями» для захисників України, які зазнали поранень

28 | **СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ**
Життя після війни

32 | **ДОСВІД КОЛЕГ**
Метр квадратний лише за 1900 гривень – не фантастика

34 | **АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю**
Мета єднає наші народи

38 | **ГРА М'ЯЗАМИ**
Як перемогти агресора

42 | **ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА**
Діяти на випередження

46 | **ІСТОРИЧНА ПРАВДА**
«Серед нас були і справжні герої, і негідники...»

50 | **БЕЗ ПРАВА НА ЗАБУТТЯ**
Трагедія націй

54 | **14 ЖОВТНЯ – ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА**
Гроза бусурманів і московитів

58 | **ВБОЛІВАЙМО ЗА НАШИХ!**
Бразильські перегони

62 | **СЛУХАЙ УКРАЇНСЬКОЮ**
Захистимо Україну піснею!

10 | ДРУГИЙ ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ СОЛДАТА ТХОРЕНКА

28 | ЖИТТЯ ПІСЛЯ ВІЙНИ

46 | «СЕРЕД НАС БУЛИ І СПРАВЖНІ ГЕРОЇ, І НЕГІДНИКИ...»

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ДРУКОВАНИЙ ОРГАН МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Засновник:
Міністерство оборони України

Адреса редакції:
вул. Мельникова, 81,
04050, Київ, Україна, а/с 72
Телефони редакції:
(044) 483-08-39, 489-38-59
mail: viysko2012@ukr.net;
Електронна версія:
http://www.viysko.com.ua/
© «Військо України», 2014
Підписано до друку:
21.09.2016 р.
Наклад: 2200
Віддруковано:
ТОВ «Інтер Прінт 1»
Передплатний індекс: 74101
Передплату можна оформити в усіх поштових відділеннях зв'язку
Свідоцтво про державну реєстрацію:
КВ № 827 від 12.07.1994 р.

Головний редактор:
Валентин БУРЯЧЕНКО

Заступник головного редактора:
Андрій МИРОНЧУК

Відповідальний секретар:
Вячеслав ПЕТРОВСЬКИЙ

Начальники відділів:
Олександр БІРЧЕНКО,
Ігор ПАРУБСЬКИЙ,
Олександр ВАСИЛЬЧЕНКО

Спеціальні кореспонденти:
Сергій БАСАРАБ,
Юрій КУЗНЕЦОВ,
Олег СУШИНСЬКИЙ,
Галина ЖОЛТІКОВА

Кореспонденти:
Валерія СОКОЛІК,
Валерій ВОРОНЧУК,
Олександр ПАНЮКОВ

Літературний редактор:
Олена ПОЛЯНСЬКА

Редакція не несе відповідальності за зміст повідомлень інформагентств і може друкувати статті, не поділяючи поглядів автора. Відповідальність за достовірність фактів, власних імен та інших відомостей несуть автори публікацій. Роботи (фотознімки, статті, малюнки, тексти та інші матеріали), які прийшли на адресу редакції, не рецензуються і не повертаються. Передрук матеріалів чи будь-яке інше їх використання можливе лише з письмового дозволу редакції. При використанні матеріалів посилання на журнал «Військо України» обов'язкове. За зміст реклами відповідальність несе рекламодавець.

«ЧОРНИЙ БЕРЕТ» – СЛАВЕТНИЙ СИМВОЛ МОРСЬКОЇ ПІХОТИ

Кожен елітний підрозділ Збройних Сил України має власну історію і традиції. Однією з головних традицій морської піхоти залишається клятва морського піхотинця, а право носити чорний берет виборюється в умовах, наближених до бойових. Цього разу на полігоні біля міста Бердянськ посвячення в морські піхотинці пройшли близько 100 військовослужбовців

Зранку наметове містечко батальйону морської піхоти нагадувало бджолиний рій. Шикування, короткий інструктаж – і за хвилину бійці на новеньких КРАЗах рушають до старту, що розташований посеред чистого поля.

Командири підрозділів та досвідчений сержантський склад розподіляють присутніх на групи по 15-17 бійців, які супроводжують три сержанти.

Стартуємо за раніше визначеними азимутами. Перші два кілометри марш-кидка полем долаються легко, навіть бронежилет здається не таким уже й важким.

Попереду – зарості очерету. І досвідчений прапорщик В'ячеслав Кирикович зупиняє групу та дає команду зайняти позиції. Набутий у зоні АТО досвід його не підвів – майже за мить на групу здійснюють перший напад. Шквал пострілів у відповідь, задимлення. Група «противника» відступає без трофеїв.

Командир звіряє напрямок руху, й група вирушає далі, прямуючи вглиб чагарників. Суха трава під ногами поступово переходить у болото.

Командир окремого батальйону морської піхоти Військово-Морських Сил Збройних Сил України полковник Родіон КЛЕПЧЕНКО:

«Дуже приємно, що всі без винятку військовослужбовці пройшли випробування вогнем, водою і перешкодами та склали клятву морського піхотинця для того, щоб стати справжніми воїнами. Клятва морського піхотинця — це ритуал посвячення з правом носіння чорного берета. Під час ритуалу відпрацьовувалися тактичні дії, перевірялася витривалість. Кожен мав підтримати товариша, простягнути руку допомоги – це і є колективна підтримка. Продемонстровані показники стали результатом тривалої фізичної, тактичної та бойової підготовок, а також підготовки в складі відділень та взводів»

Змінюються й емоції бійців – ніхто з них навіть не здогадувався, що доведеться зануритися по вуха у багно. Але за командою старшого: «Приготуватися до форсування водної перешкоди!», хлопці розмотують мотузку так, щоб вона з'єднувала всіх військовослужбовців. Ще один крок – і глибина «до коліна» різко переходить у «по груди». Промокле спорядження, в'язкий мул та зарості неабияк ускладнюють поставлене завдання. В такому незвичному середовищі важко сконцентруватись, а поряд можуть бути й диверсійні групи.

– Тримати зброю над головою! Бережіть зброю і в необхідний час вона збереже вас! – наказує командир відділення молодший сержант Євген Гребенюк.

За короткий проміжок часу позаду залишаються ще декілька водних перешкод і невдовзі група виходить на морське узбережжя. Бійці сподівалися, що це – фінішна пряма, але командир дає команду: «Перевірити спорядження, приготуватися до марш-кидка!»

Немає часу на зволікання. Вже

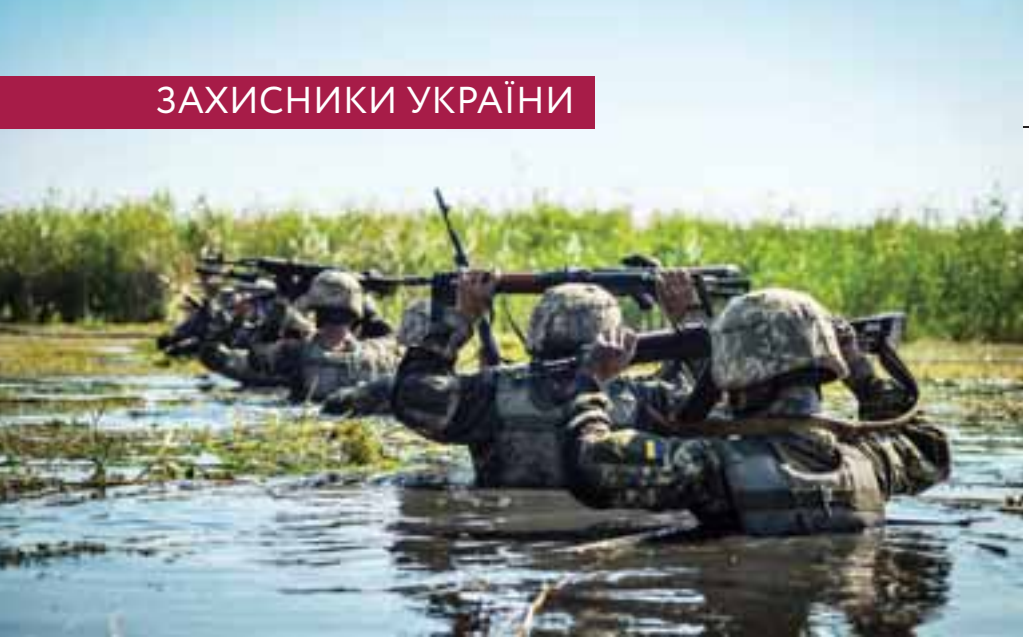

за мить сержанти доповідають, що підрозділ до марш-кидка готовий, і група рушає.

Мабуть, усі полюбляють ранню пробіжку морським берегом. А якщо на вас більше 20 кілограмів промоклого спорядження, а за плечима вже 5 кілометрів пройденого шляху через болотисту місцевість? Пекуче сонце, пісок просідає від важкого поступу морських піхотинців, сержанти завдають темп, кожний крок робиться завдяки великій силі волі.

Попереду рибальський будинок – ідеальне місце для засідки. Тому бійці під прикриттям задимлення обходять будинок та зненацька здійснюють напад на засідку. «Ворожа» група знову відступає без полонених.

Сил майже не лишилось, а попереду ще штурм висоти.

Прапорщик В'ячеслав Кирикович підбадьорює бійців. Залишається останній ривок до жаданого права носити горде звання морського піхотинця. З останніх сил, але тактично грамотно бійці «беруть» висоту вогневими та

Ветеран морської піхоти, полковник у відставці Олег Найда:

«В арсеналі українських морських піхотинців є чимало потужної зброї. Але головною зброєю вони вважають взаємопідтримку, взаємодопомогу і відданість Україні. Слова клятви морського піхотинця для цих бійців не просто документальна формальність – це символ мужності, відданості, героїзму та жертовності військовослужбовців, які захищають суверенітет та територіальну цілісність України, і данина пам'яті тим героям - морським піхотинцям, які віддали своє життя за незалежність Батьківщини. Саме тому українці можуть бути спокійні, доки на наших передових позиціях стоять ці кремезні хлопці. Бойове гасло морських піхотинців національних ВМС «Вірний завжди». Тому проходити військову службу в лавах цього елітного підрозділу є справою відповідальною, шляхетною та почесною. Такі заходи зміцнюють моральний, бойовий дух особового складу та впевненість у собі»

маневреними групами. Командир батальйону особисто вітає кожного із вдалим проходженням іспиту.

...За якусь годину на морському узбережжі, під шум хвиль, нове поповнення морської піхоти виголошує слова клятви та отримує жадані чорні берети. Вони клянуться нести на своїх плечах будь-який тягар військової служби, клянуться ніколи не здаватися й не залишати полеглого товариша на поталу ворогу, клянуться активно боротися проти ворогів своєї Вітчизни!

АНДРІЙ СКАРЖИНЕЦЬ

Ах ти сучий син, ком

Науку предків – тактику козацьких чайок, коли багато маленьких маневрених човнів ставали сильнішими за велику турецьку галеру, пригадали українські військові моряки.
І не просто пригадали, а й вдало застосували проти нинішнього нашого ворога – російських окупантів. Малі броньовані артилерійські катери «Бердянськ» і «Аккерман», які в моряків мають назву «москітний флот» завдали перцю нахабному «велетню» ЧФ Росії сторожовому кораблю «Сметливый»

7 вересня корабель морської охорони «Поділля» та патрульний літак прикордонного відомства у північно-західній частині виключної (морської) економічної зони України збирали докази щодо захоплення об'єктів та майна України і незаконної промислової діяльності Російської Федерації в районах Голіцинського і Одеського газових родовищ, що поблизу острова Зміїний.

Неподалік родовищ до українського прикордонного катера із наведеною артилерійською установкою наблизився сторожовий корабель «Сметливый» та середній корабель розвідки «Приазовье» Чорноморського флоту Росії. Окупанти розпочали небезпечні маневри, створюючи таким чином передумови до навігаційних подій. Одночасно, наших прикордонників, на небезпечній висоті, декілька разів облетів російсь-

аринський ти флот...

кий бомбардувальник Су-24.

До місця події, аби не допустити, щоб корабель російсько-терористичних військ «Сметливый» незаконно перетнув український кордон, вирушили фрегат «Гетьман Сагайдачний» та вертоліт Ка-27.

Наступного ранку 8 вересня до флагмана Військово-Морських Сил Збройних Сил України приєдналися малі броньовані артилерійські катери «Бердянськ» і «Аккерман», що саме проходили заводські випробування.

«Сагайдачний» блокував шлях «Сметливому», а катери, застосувавши тактику «вовчої зграї», дуже швидко взяли в облогу російський сторожовик і за підтримки екіпажу Ка-27 вигнали його з наших вод.

Марно намагаючись залякати демонстрацією залізних м'язів, російський «велетень», що опинився в облозі україн-

Малий броньований артилерійський катер проекту 58155 спроектований «Дослідно-проектним центром кораблебудування» і є подальшим розвитком катерів проекту 58150.
Бронекатер призначений для несення бойової вахти в прибережній морській смузі. До переліку завдань входять: патрулювання, охорона водних рубежів, боротьба з малорозмірними судами супротивника, захист берегових стаціонарних і плавучих гідротехнічних об'єктів та споруд, сприяння десантним і прикордонним групам, забезпечення безпеки мореплавання, а також сприяння в питаннях розвідки, доставки, постачання.

Загальні характеристики:
Довжина, найбільша: 23,0 м
Ширина, найбільша: 4,8 м
Осадка, максимальна:1,0 м
Водотоннажність, повна: 54 т
Автономність: 5 діб
Екіпаж: 5 осіб

Енергетична установка:
ГЕУ: 2 дизелі
Максимальна швидкість: не менше 25 вуз.
Дальність плавання: не менше 900 миль (12 вуз.)

Радіотехнічні засоби:
Навігаційна РЛС
Оптико-електронна система спостереження
Датчики виявлення лазерного випромінювання
Інтегрований місток

Озброєння:
2 дистанційно керованих морських бойових модуля БМ-5М.01 «Катран-М» у складі:
- 30-мм гармата
- 30-мм гранатомет
- 7,62-мм кулемет
- керовані ракети типу «Бар'єр»

Переносний ЗРК
Можливість постановки мін
Відповідальні приміщення (ходова рубка, моторний відсік, відсіки зброї) захищені кулестійкою сталлю.

ського «москітного флоту», був вимушений здатися та, додавши ходу, вирушити в зворотному напрямку.

Що показало це зіткнення? А те, що Україна на правильному шляху щодо відродження корабельно-катерного складу Військово-Морських Сил. Як наголосив начальник Управління кораблебудування ВМС ЗС України капітан 1 рангу Василь Радчук, вже до 2020 року планується кардинально оновити склад національного флоту, зокрема побудувати близько тридцяти кораблів і катерів.

Перші два малі броньовані артилерійськиі катери проекту 58155 «Бердянськ» і «Аккерман» були закуплені 2015 року згідно з державним оборонним замовленням і контрактом між Міністерством оборони України та Публічним акціонерним товариством «Завод «Ленінська кузня».

За словами головного будівельника «Ленінської кузні» Леоніда Бабака, на кожному катері встановлені по два бойові модулі, до складу яких входять кулемет Калашникова танковий, 30 мм автоматичний гранатомет, що призначений для ураження живої сили і вогневих засобів противника, а також автоматична гармата калібру 30 мм, розробле-

на кам'янець-подільським Державним підприємством «Науково-технічний комплекс «Завод точної механіки». Вона має дистанційний тип управління стрільбою, селективне стрічкове боєпостачання та споряджається бронебійними й уламково-фугасними снарядами.

На кожному модулі встановлено пошуково-прицільний пристрій, до якого входять тепловізор, телевізійна камера та лазерний далекомір.

Слід додати, що вже наприкінці серпня 2017 року до корабельного складу флоту заплановано ввести ще чотири малих броньовані артилерійські катери проекту 58155. Також, за словами капітана 1 рангу Василя Радчука, у квітні 2016 року Міністерство оборони України та ПАТ «Завод «Ленінська кузня» уклали державний контракт на будівництво двох десантних катерів проекту 58181 «Кентавр». Термін надходження до Військово-Морських Сил – вересень 2017 року.

– На даний час також тривають дослідно-конструкторські роботи з розробки технічного проекту ракетного катера «Лань», – повідомив Василь Радчук.

Що ж стосується розробки нових зразків озброєння та військової техніки, то на даний час Управління кораблебудування пильно опікується проектуванням та розробкою протикорабельного ракетного комплексу корабельного базування «Нептун», що здійснюється згідно з державним контрактом між Міністерством оборони України та Державним підприємством «Державне Київське конструкторське бюро «Луч».

– Даний комплекс планується до встановлення на перспективних кораблях і катерах, а саме на багатоцільовому корветі проекту 58250, ракетному катері проекту 58260, а також на існуючих кораблях ВМС ЗС України у процесі їхньої модернізації, зокрема і фрегаті «Гетьман Сагайдачний», – зазначив капітан 1 рангу Василь Радчук.

P.S. Після інциденту з російськими кораблями 8 вересня наш флагман вирушив до рідних кримських берегів. Зокрема пройшов вздовж південного узбережжя Кримського півострова до полігона бойової підготовки військово-морського флоту «Опук», де російські окупанти розігрували навчання «Кавказ-2016».

Але війська агресора настільки захопилися демонстрацією своїх бойових можливостей, стягнувши на маневри майже все, що в них рухається і літає, що проґавили український корабель. Однак навіть при перетині 12-мильної прибережної зони півострова, наш корабель нічого не порушив, адже донині Крим залишається українською територією.

Прийшовши до тями вранці наступного дня, винищувачі агресора зробили два провокаційні обльоти українського корабля, який на той час уже повертався з бойового завдання до Одеси. Але спіймали росіяни, як кажуть, облизня.

Євгеній СИЛКІН

ДРУГИЙ ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ СОЛДАТА ТХОРЕНКА

Він біг полем уночі зі вщент зруйнованого луганського аеропорту, не помічаючи ні ям, ні кущів. Горло роз'їдав дим згарища, вітер доносив запах розірваних снарядів та розпеченої землі. Віддаляючись кілометр за кілометром, Євген дедалі менше звертав увагу на свої відчуття, а до свідомості нав'язливо почала просочуватися думка: треба було зазирнути в погріб, може, там хтось вцілів і чекав команди на відхід

Та, можливо, якщо б солдат Тхоренко не виконав наказ офіцера не віддалятися від групи, він би не вийшов звідти. Ворожа артилерія припиняла гатити по тому невеличкому клаптику землі, де тримали оборону наші бійці, лише на хвилини, і будь-яка затримка могла коштувати життя.

Притиснувши автомат до бронежилета, він рушив за товаришами. А в лівій кишені куртки, просто біля серця, у хлопця були військовий квиток та іконка, яку передала мама. Це все, що він забирав із собою...

В луганський аеропорт рядовий Євген Тхоренко прибув у складі групи 1-ї окремої танкової бригади, доправленої туди літаком Іл-76 з бортовим номером 777. Ще перед посадкою військовослужбовці зауважили: «козирний номер». І навіть припустити не могли, що через місяць на власні очі побачать, як саме цей борт спалахне в небі, підступно підбитий російсько-терористичним угрупованням.

Те, що на Сході буде нелегко, Євген розумів і був морально готовий до будь-яких випробувань. Навесні 2014 року в Гончарівському після двомісячної саперної підготовки мобілізованих зібрав офіцер і сповістив:

– Потрібні добровольці в зону ведення бойових дій. Комплектуємо підрозділ, у складі якого мають бути 20 саперів. На роздуми даю годину.

Кожен мав право вибору і кожен для себе його зробив.

– Ми вишикувалися в одну шеренгу. Після запитання командира, хто готовий, відразу першим вийшов Михайло з міста Сновськ (колишній Щорс), другим – я. Потім дивлюсь, а хлопці виходять і виходять. У повному складі ми вилетіли з Ніжина двома транспортниками, – згадує Євген.

Перші тижні перебування на летовищі були відносно спокійними. Виконував бойові завдання наш герой майже автоматично. Те, чого навчився під час строкової служби у Кам'янці-Подільському, добре закарбувалося в пам'яті. Всі мінні загородження він ставив власноруч разом із побратимами. Знав кожен клаптик землі: де небезпечно, а де є прохід. Обстріли перебивали дроти, тож сапери із ризиком для життя йшли лагодити лінію, адже в разі наступу мали підірвати мінне поле. Для перепочинку вистачало кілька годин. На кожен зі спостережних постів, які розміщувалися по периметру аеропорту, заступав і сапер. Євген Тхоренко був закріплений за першим, що біля дороги. Тому і позивний отримав «Кріт01».

В аеропорту вже нічого було захищати: будівлі зруйновані, дерева згоріли, злітна смуга нагадувала переоране поле

Та коли обстріли ставали все більш масованими, а залишатися на території аеропорту було дуже небезпечно, надійшла команда: 10 військовослужбовців вивести. Євген залишився у другій групі, яка до останніх днів стримувала наступ противника. Як вдалося вижити під шквальним вогнем артилерії, сам не знає. Тільки тоді вже мерехтіло у голові: «Аби один раз і все, щоб не страждати». Нервове напруження, перевтома давали про себе знати, утім надмірне почуття відповідальності допомагало солдатові не виявити слабкість ні до себе, ні до тих, з ким плече до плеча приймав бій. Зникала межа між реальністю, подекуди все відбувалося як у старому чорно-білому кіно: час уповільнювався, а думки випереджали його.

Так трапилося й у ніч з 30 на 31 серпня. Ніхто з бійців 1-ї танкової не знав, що вони востаннє бачаться на території аеропорту. Як зазвичай, Євген перебував на ввіреному посту, з якого простежувалася центральна дорога та місцевість навколо неї. Чергували невідлучно, навіть відпочивали в облаштованому поруч бліндажі. Солдат Тхоренко добре пам'ятав слова комбрига полковника Сергія Маленка: «Від твоїх дій залежить і життя інших». Тож пильно вдивлявся в темну далечінь, щоб не пропустити жодного стороннього

руху в зеленці. Наступ на українських бійців розпочався близько 13-ї години: з усіх спостережних постів доповідали старшому керівнику: «Бачу техніку, бачу піхоту!».

– Спочатку по нас вдарила артилерія, потім почали пробиватися танки. Вогонь був настільки щільний, що вціліти можна було лише в одному місці. Так і зробили. Паніки не було, просто сиділи і чекали вказівки командира, – розповідає боєць.

Та коли він дізнався, що його побратими йдуть з небезпечної території, тут і спрацював момент «уповільненого кіно». За лічені миті оцінивши ситуацію, Євген збагнув – він не вийде:

– За першим блокпостом по лівий бік дороги були наші гармати. Увесь вогонь ворог сконцентрував на них. Пройти іншим шляхом – неможливо. Якщо бігти туди – квиток в один кінець. Я залишився з хлопцями з 80-ї бригади. Далі почався наступ. Командир поста сказав: «Стати в оборону». Ми вели вогонь, але коли побачили, що на нас їде Т-72, командир по ньому випустив чотири гранати з РПГ. Утім танк не зупинився.

Знищити броньовану техніку автоматними чергами – неможливо. Старший віддав наказ двом бійцям прикрити відхід з АГС. Євген Тхоренко біг передостаннім. За кілька кроків до бомбосховища повернув голову туди, де хвилину тому була їхня команда, а там вже стояв танк.

– Напевно, в них командир не зорієнтувався вчасно. Ми бігли 50 метрів, нас вони могли просто покосити з ПКТ. Біля входу в укриття був насип, який зробили військовослужбовці з Десни. Якби не він, снаряд із танка влучив би в нас. Забігли всередину, не встигли перевести подих, як хтось із командирів наказав ставати у кругову оборону.

Перед очима українських бійців розгорталося жахливе дійство. Усю територію аеропорту заповнили російські піхотинці. Вони почали бій, застосовуючи навіть

зброєю, яку залишили наші військові. Перевага в техніці – на боці ворога, тож єдиним правильним рішенням було повернутися в укріплення і покластися на долю. У тому нетривалому бою солдат Тхоренко був легко поранений уламком гранати, але це здавалося йому дріб'язковим випадком:

– Ми всі забігли в бомбосховище. Чули, що нібито гелікоптери підключилися, щоб відтіснити терористів, бо вони були прямісінько над нами. Потім вдарила артилерія. Все стихло тільки опівночі. Ми чекали, поки вони пройдуть. Ризикнули вийти і були шоковані: земля над нашим укриттям горіла.

Відшукати своїх із 1-ї окремої танкової бригади Євгену Тхоренку було нелегко: більше 10 кілометрів пішки до Георгіївки, пошук колони, яка б прямувала у напрямку Веселої Гори, постійні обстріли противника в полі, і знову він балансував між життям та смертю. А ці два дні побратими вже вважали його безвісти зниклим. Їхній друг не виходив на зв'язок, і зухвала облога російсько-терористичних угруповань не залишала жодної надії, що там можна вціліти.

Ввечері 1 вересня боєць зустрів товаришів по службі. Чи через чорне від кіптяви обличчя Євгена, чи тому, що зустріли його, вже втративши будь-яку надію побачити живим, але вони остовпіти.

Настільки сильні відчуття та емоції були, що словами не передати. Потім вони налетіли з криком: «Живий!» Насамперед йому дуже захотілося перекурити, а далі зателефонував мамі і попросив, щоб налила чарку батьку за здоров'я сина.

Сказати, що попри вік – 21 рік, Євген Тхоренко пережив багато – це не сказати нічого. Три місяці біля Луганська, шість – під Волновахою. Але хлопець знайшов у собі сили не зламатися та йти далі. Єдине, чого вже не сприймає – розміреного темпу спокійного цивільного життя. Він там зрозумів, що його місце в армії, де є справжнє почуття дружби, взаємодопомоги та братерства. Військо подарувало йому Людей з великої літери. А вони також не забувають про нього і завжди телефонують двічі на рік, в день першого та другого дня народження: 19 грудня та 1 вересня.

Галина ЖОЛТІКОВА

ОТРИМАЙ СОЦІАЛЬНУ КАРТКУ УЧАСНИКА АТО

Реєструйся на сайті

UKRAZOM.ORG

Безкоштовна гаряча лінія

0 800 50 75 75*

*ДЗВІНКИ БЕЗКОШТОВНІ ЗІ СТАЦІОНАРНИХ ТА МОБІЛЬНИХ ТЕЛЕФОНІВ

- юридичні консультації
- медична допомога
- психологічна підтримка
- знижки у всеукраїнських торгових мережах
- освітні та оздоровчі програми

для учасників АТО та їх родин

«БЕЗ ЗБРОЯРА НА ПЕРЕДОВУ НЕ ПІДЕМО!»

Сергія викликали на дамбу, неподалік якої розміщувалися позиції сил АТО. Він розмовляв із начальником насосної станції, який хотів попередити українських бійців про проведення робіт на споруді. Раптом офіцер побачив спалах на околиці села. Зрозумів, що це постріл з танка. Снаряд летів у напрямку дамби. На те, що мішенню є саме вони, вказувала траєкторія польоту. І Сергій встигнув схопити Петровича, так звали начальника станції, і перекинутись з ним за бетонне укріплення, а незабаром почув, як снаряд впав у воду метрів за 20 та за мить вибухнув. Як потім розповіли наші хлопці, які бачили цю картину, на щастя, снаряд, як жабка, відскочив рикошетом від води та розірвався далі...

Так вперше потрапив під обстріл з танка прямим наведенням науковий співробітник науково-дослідного відділу проблем протидиверсійної та антитерористичної діяльності науково-дослідного центру Збройних Сил України «Державний океанаріум» Сергій Зябров, серед товаришів більше відомий як «Зброяр».

2014 року Сергію довелося пригадати армійську науку, бо війна безцеремонно вдерлася на його рідну землю, а справжні офіцери не бувають колишніми. Призваний під час мобілізації, він пройшов курси підвищення кваліфікації на базі Військової академії в Одесі і був направлений служити в місцевий батальйон територіальної оборони. Підрозділ виконував бойові завдання в секторі «М», конкретно – в населеному пункті Павлопіль. Спочатку Зяброва призначили на посаду

Сергій Зябров

заступника командира роти з озброєння, а згодом він став командиром роти у 28-й окремій механізованій бригаді.

– Пам'ятаю свій перший день у Маріуполі. О восьмій годині ранку прибув автобус, о дев'ятій, як і належить, я представлявся командиру батальйону, о пів на десяту сидів у машині, щоб дістатися до місця дислокації, а о пів на одинадцяту вже потрапив під свій перший обстріл, – пригадує Сергій.

Хоча в роті Сергія офіцерів не вистачало (було лише троє), але це не відчувалося завдяки добре налагодженій роботі. В умовах війни знання, звичайно, не зайві, але досвід, набутий під кулями, значно цінніший. Також організації побуту сприяло абсолютне взаєморозуміння з бойовими побратимами.

– Побут залежить від того, хто його налагоджує, в нас із цим проблем не було. Якось до нас приїхала лазня і, потрапивши під обстріл, залишила від нас на довгі два місяці, ми не розгубилися і змайстрували власну, – розповідає Сергій Зябров. – Ще одна наша гордість – це кухар, який працював до АТО в одному з миколаївських ресторанів. Про його коропа в сметані можна оду писати!

«Відмова від чарки на позиціях, любов до лопати та два танки» – саме такою цитатою описує дозвілля під кулями Сергій. Проте за бажання й на війні можна влаштувати свято, а нашим хлопцям на передовій це вкрай потрібно.

– Моїм підлеглим, я думаю, найбільше запам'яталася зустріч Нового, 2015, року на передовій, коли ми з головним старшиною роти обійшли всі бліндажі й привітали кожного бійця теплим словом і чаркою гарячого чаю. А о 24.00 в ефірі прозвучала команда «По відступаючому старому року, у повітря, по одному пострілу, пліі!!!» Ох і дісталося мені потім від командування «по шапці», – пригадує Сергій.

Півроку його рота була в зоні інтенсивних бойових дій, а коли їх на півтора місяця вивели в тил, він обійняв посаду начальника служби РАО батальйону. Проте тільки-но постало питання, хто буде виводити роту, бійці, як один, сказали: «Без «Зброяра» на передову не підемо!» Так Сергій знову став командиром роти.

– Переїхали ми під Мар'їнку, Красногорівку, де стояли за 3-5 кілометри від лінії розмежування. Обстріли були не такі часті, але завдань вистачало, адже прибували новачки, не навчені, не обстріляні, тож доводилося показувати, розповідати й проводити з ними заняття. І тут стало «Зброяру» в пригоді його юнацьке захоплення зброєю, яке переросло в хобі: згодилися заняття з практичної стрільби. До речі, Сергій і нині не втрачає навиків та відвідує одеський клуб «Стрілецька ліга». Про зброю він знає практично все і відверто дивується, як нею чоловік може не захоплюватися.

Рідні Сергія дізналися про те, що він в АТО, аж через півроку, коли той приїхав у відпустку, до того часу були впевнені, що він на курсах у Кіровограді.

Сьогодні Сергій намагається набутий бойовий досвід втілювати в життя у науковій роботі під час планування, виконання та реалізації результатів наукових досліджень з оборонної тематики.

– Це таке місце, де можна зробити так, щоб досвід знадобився не лише тобі чи твоїм бійцям, а значно ширшому колу людей. Ми займаємося тим, що просуваємо військове мистецтво у війська. Це може принести дуже багато користі, – впевнений Сергій.

Сергій Зябров нагороджений відзнакою Міністерства оборони України «За зразкову службу», проте скромно говорить, що просто виконував свою роботу, а найбільше пишається тим, що за час його командування навіть «трьохсотих» не було. Адже немає нічого ціннішого, ніж життя підлеглих...

Наталія ЗАДВЕРНЯК

ЧАС «УНІВЕРСАЛЬНИХ» ЗВ'ЯЗКІВЦІВ

Полковник Євген Степаненко впродовж двох років бойових дій на Донбасі командував семиполківською бригадою зв'язку. Разом із підлеглими побував у найнебезпечніших місцях антитерористичної операції. За успішно виконані завдання Указом Президента України нагороджений орденом Богдана Хмельницького III ступеня. Нині бойовий офіцер очолює Військовий інститут телекомунікацій та інформатизації – один із найславетніших військових навчальних закладів України. Він охоче розповів нашим читачам про виконання завдань зв'язківців у районі проведення АТО та актуальні зміни у підготовці майбутніх офіцерів

– Євгене Олександровичу, ваша бригада під час АТО, без перебільшення, стала головним рушієм у забезпеченні зв'язком українських підрозділів. У чому секрет успіху?

– 2012 року після служби в Гостомелі я прийняв бригаду зв'язку в Семиполках. Не секрет, що до початку Майдану всі елітні військові частини розформовувалися свідомо, зокрема й підрозділи зв'язку. Повним ходом ішов процес підготовки до тих подій, які відбуваються нині у нашій країні. У той час завдяки далекоглядності теперішнього начальника військ зв'язку Збройних Сил України генерал-майора Володимира Рапка вдалося зберегти техніку та особовий склад. У подальшому ці люди, захищаючи Україну на Донбасі, виявили справжній професіоналізм. Наприкінці 2013 року ми розпочали формування нового з'єднання – об'єднаного польового вузла зв'язку Генерального штабу. Це була єдина бригада військ зв'язку, до складу якої входило п'ять батальйонів. Два з них – окремі військові частини. Ми мали понад одну тисячу одиниць техніки.

ВІЗИТІВКА СПІВРОЗМОВНИКА:
полковник Євген Степаненко – начальник Військового інституту телекомунікацій та інформатизації. У 1998 році з відзнакою закінчив Полтавське вище командне училище зв'язку. Офіцерську службу розпочав у 98-й окремій вузловій бригаді Західного оперативного командування (с. Старичі, Львівська область). Пройшов шлях від командира взводу до командира батальйону зв'язку. Був начальником оперативного відділення та штабу військової частини в Гостомелі. З 2012 по 2016 рік очолював бригаду зв'язку – об'єднаний польовий вузол зв'язку Генерального штабу ЗС України (с. Семиполки, Київська область). Учасник бойових дій на Сході України. Одружений. Виховує доньку та сина

– Саме тоді почалися події у Криму, потім АТО, як вам запам'ятався цей період?

Під час окупації російськими військами Кримського півострова воєнно-політичне керівництво ухвалило рішення посилити кримський напрямок. Моя бригада була повністю відмобілізована. За 36 годин укомплектували штат до двох тисяч людей. 60 відсотків особового складу становили мобілізовані бійці. Неподалік із тимчасово окупованим Кримом ми розгорнули пункт управління.

– Наскільки важкими були перші кроки?

– Техніка, яка десятки років простоювала, не могла здолати відстань у 800 кілометрів своїм ходом. Виникали проблеми з гумово-технічними виробами, проте ресурс техніки був досить високим. Тоді в нас, крім аналогового зв'язку, нічого кращого не було. Мали лише декілька зразків із новітніми цифровими засобами. Це дві експериментальні апаратні. Втім завдання виконували. Новітні зразки себе виправдали і показали, що це правильний і прогресивний напрямок розвитку. Обстановка, що склалася на момент початку активних дій українських силовиків у зоні АТО, вимагала організованого процесу управління операціями на місцях. Гостро постало питання про розгортання в пунктах управління вузлів зв'язку. Оскільки бригада була однією з найбільш підготовлених, то для виконання таких завдань зазвичай в зону бойових дій направлялися наші групи зв'язківців. Мої підлеглі не підвели, свою роботу із забезпечення зв'язку підрозділам виконували гідно.

– Ваші підопічні перебували по всій лінії фронту?

Хлопці пройшли Слов'янськ, Краматорськ, Бахмут, Вуглегірськ, Дебальцеве, Маріуполь, посилювали підрозділи зв'язківців у Луганській області й на Донецькому напрямку. Були моменти, коли нашими засобами зв'язку користувалися навіть механізовані підрозділи. Наприклад, одна станція «пройшла» бойовий шлях в АТО з 1-м батальйоном 30-ї механізованої бригади. З початку бойових дій на Сході і допоки я був комбригом, не було такого дня, щоб хоча б один підрозділ частини не перебував у районі проведення АТО. Як командир я також побував у всіх «гарячих точках» Донбасу, де були мої підлеглі. Допомагав комбатам, офіцерам і солдатам.

На жаль, троє з моїх воїнів віддали своє життя за Україну. Для мене – це біль і незагоєна рана на серці. Першим у районі Старогнатівки загинув старший лейтенант Сергій Лимар – радист від Бога, якого я добре знав і в свій час забрав із Гостомеля у свою бригаду. Ще два бійці загинули біля Дебальцевого під час артилерійського обстрілу пункту управління сектору. Земля пухом героям!

– Хто був ініціатором вашого призначення на посаду керівника військового вишу?

Посада начальника військового інституту була вакантною. Я взяв участь у конкурсі. Скажу відверто, що не ставив перед собою мети обов'язково перемогти в ньому. Втім було відчуття, що зможу передати досвід і поділитися своїми знаннями, які б допомогли готувати нових офіцерів-зв'язківців, зокрема таких, які потрібні на фронті. При прийнятті рішення представники конкурсної комісії врахували запропоновані мною інновації, які потрібно внести у навчальний процес курсантів, та довірили мені очолити військовий виш. Я не прийшов ламати старе, а прагну внести в навчання майбутніх офіцерів щось нове. Я ніколи не скажу, що до мого призначення курсантів у військовому інституті погано навчали. Цей військовий виш має славні традиції. У 2019 році йому виповниться 100 років з дня заснування. Школа інституту дуже серйозна, функціонують потужні кафедри, які готують кваліфікованих спеціалістів. Із закладу випускаються фахівці, котрим керівники різних приватних фірм та підприємств пропонують звільнитися з армії, обіцяючи пристойні гроші та посади у своїх цивільних структурах.

– Якою мірою ті зміни, що відбуваються нині у Збройних Силах України, позначаються на вашому виші?

– Сьогодні інститут трансформується і розвивається, ми не стоїмо на місці, а рухаємося вперед. У нас досить потужний науковий потенціал, велика кількість докторів, кандидатів наук та заслужених діячів. Маємо сильну навчальну складову. Можливо, раніше питання реформування армії змусили військовий виш, що розташований на Печерську в Києві, поступово відмовлятися від певних ризиків, які пов'язані саме з розташуванням інституту в центрі столиці. Ще до мого призначення у закладі був розформований батальйон забезпечення навчального процесу і ліквідовані склади озброєння. Через це інститут залишився без зброї та прилеглої території. Була знищена його суттєва складова як військового інституту. На жаль, курсанти не могли повною мірою опановувати «військове ремесло».

– Які нововведення будуть у військовому інституті і як зміниться навчальний процес?

Після призначення ми виступили з ініціативою, аби запровадити в навчальний процес курси академії з мережевих технологій CISCO, яка вже доступна для навчальних закладів по всьому світу. З'являться і нові предмети для курсантів. Так, ми готуємо хороших зв'язківців, але кожен із них, має бути ще й військовим професіоналом. Зробимо все для того, щоб майбутні наші випускники володіли стрілецькою зброєю, знали, як керувати вогнем відділення та переводити його з флангу на фланг, специфіку ведення загальновійськового бою, вміли облаштовувати взводний і ротний опорні пункти. Ситуації в офіцерській службі трапляються різні.

Наприклад, в останні дні оборони під Дебальцевим мої підлеглі з бригади –

офіцери і солдати польового вузла зв'язку виконували функції мотострілецького підрозділу та пліч-о-пліч з піхотинцями стримували атаки і наступ російських окупаційних військ. Військова справа, практика та психологічна підготовка – це ті компоненти, які стануть одними з основних у навчанні курсантів. Також уже зараз створюємо кафедру загальної тактики.

– Тобто відтепер курсанти інтенсивно займатимуться в полі?

У мене склалися дружні стосунки та порозуміння з новим командиром бригади, якою я керував. На базі цієї військової частини в Семиполках наші курсанти мають змогу займатися бойовою підготовкою. Коли підрозділ бригади виїжджає на бойове злагодження, ми в обов'язковому порядку залучаємо до цього заходу курсантів. Вони проходять весь цикл занять, бачать, як діє комбат, які накази підлеглим віддає командир роти та як виконують завдання взводи. У бригаді виділені ділянки місцевості, де курсанти зможуть займатися тактичною та інженерною підготовкою, водити бойові машини, розгорнути станції зв'язку та апаратні. Це не аудиторії, а реальна практична робота, яка знадобиться їм у подальшій службі. Окрім цього, у Семиполках формується батальйон забезпечення навчального процесу інституту.

– Пане полковнику, хто передаватиме досвід курсантам? Чи приходять у навчальний заклад на посади курсових офіцерів або викладачів учасники антитерористичної операції?

Це дуже важливе питання. У військовому інституті триває конкурс на заміщення вакантних посад. Нині в підрозділах зв'язку молоді офіцери вже стають начальниками штабів та командирами батальйонів, тому я очікую прибуття старших офіцерів, у яких за плечима досвід АТО і які точно передадуть знання курсантам. Багатьох знаю особисто, їх можна назвати «рухливими енциклопедіями». Всі подали документи на конкурс. Крім того, в нашому закладі є посади поза конкурсом. Нещодавно курси перепідготовки і підвищення кваліфікації при інституті очолив бойовий офіцер, який понад 450 днів командував батальйоном на Сході України. Також учасники бойових дій призначені на посади курсових офіцерів. Приходять люди із інших родів військ. Уявляєте, який багаж знань має офіцер, що командував ротою розвідників у зоні АТО. Крім цього, служать і працюють в інституті викладачі й науковці, які пройшли східну війну, виходили з оточення, перебували під обстрілами. Для них настав той час, коли потрібно передавати досвід і виховувати молодь. Курсанти прислухаються і тягнуться до таких людей.

– Як відбувався відбір на вступ до військового вишу 2016 року? Яка категорія молоді стала курсантами?

Цього літа, вперше за останні 15 років усі кандидати на вступ до інституту пройшли первинну військово-професійну підготовку в полі. Був розгорнутий табір на 400 осіб. Ми створили такі умови для юнаків, щоб кожен відчув армійське життя, військове середовище та остаточно переконався у правильності вибору професії. Цьогоріч повністю виконано набір на навчання. На перший курс вступили 60 контрактників, з яких понад 30 –учасники АТО. Решта – цивільна молодь і ліцеїсти з досить високими балами за результатами зовнішнього незалежного оцінювання. Також цього року в нас навчаються і дівчата. Їхня наявність серед хлопців дисциплінує весь колектив. Загалом багато дівчат хочуть у нас навчатися, проте ми всіх прийняти не можемо. Є ліміт і певне співвідношення. Наприклад, якщо дівчина опановуватиме спеціальність «кібербезпека», буде хакером і зможе воювати на відстані за допомогою мереж – це принесе користь державі. Таким спеціалістам-жінкам потрібно аплодувати. У випадку, коли жінка-зв'язківець стає начальником радіорелейної станції, до складу якої входить машина з важким антенно-щогловим пристроєм, слабка стать фізично зі своїми обов'язками не впорається. Треба чітко розуміти, де і на яких посадах зможуть служити дівчата та врахувати це під час держзамовлення.

– Які переваги має ваш військовий навчальний заклад?

Ми міжвидовий військовий виш. Готуємо фахівців зв'язку для всіх видів Збройних Сил України: Сухопутних військ, Повітряних Сил, Військово-Морських Сил, десантних військ, розвідувальних підрозділів. В Україні нам аналогів немає. Наш навчальний заклад – унікальний. Після його закінчення

випускник отримує, крім офіцерського звання, цивільну спеціальність. Це престижно, адже людина зможе себе комфортно почувати в цивільному житті. Крім цього, у Полтаві функціонує Військовий коледж сержантського складу. Він є структурним підрозділом інституту, який дає базову вищу освіту, з нього випускаються професійні сержанти для українського війська.

– Повертаючись до подій на Сході України, хочеться запитати у вас, бойового офіцера, яких зусиль нам потрібно докласти для досягнення миру на Донбасі?

Завдання військових у мирний час – готуватися до війни, а в час бойових дій мужньо захищати свою землю. Український народ обрав керівництво держави та владу. Тому їм надано право керувати країною та ухвалювати рішення, а ми, військові люди, повинні виконати наказ. Впевнений, що війна на Сході України закінчиться нашою перемогою. Ми не можемо програти, бо воюємо на своїй землі і з нами правда. Українці – люди мирні й в «чужій хаті» порядок не наводили. Ворог зі зброєю прийшов до нас і битимемо його до переможного кінця.

«Harris», «Motorola», «Tooway» та інші

Про те, як у Військовому інституті телекомунікацій та інформатизації освоюють нову сучасну апаратуру та впроваджують передові методи навчання, можна дізнатися на прикладі кафедри бойового застосування засобів радіозв'язку. Вона є своєрідним провідним загоном у цьому процесі, адже саме тут курсанти вивчають та на практиці освоюють радіо-, супутниковий, радіорелейний та тропосферний зв'язок. Це основа забезпечення стійкого безперебійного управління військами.

Навчально-матеріальна база поповнилася новою технікою, яка широко використовується в зоні АТО

Навчально-матеріальна база кафедри суттєво оновлена. Зокрема, поповнилася сучасними зразками. Насамперед тими, які широко використовуються в зоні проведення антитерористичної операції. Це апарати виробництва «Harris» (RF-7850M-HH, MPR-9600, RF-7800H-MP, RF-7800 VS511), радіозасоби транкінгового зв'язку «Motorola» (DR 3000, DM 4600, DP 4800, DP 4400), комплекти супутникового «Tooway» та цифрова радіорелейна станція Р-425С3.

– Курсанти освоюють їх з неабияким бажанням, – говорить капітан Юрій Цімура, начальник навчальної лабораторії кафедри бойового застосування засобів радіозв'язку.

Специфіку навчання в інституті Юрій знає як ніхто інший. Адже шість років тому сам отримав тут перше офіцерське звання, а після магістратури вирішив продовжити справу своїх наставників. І йому це вдається досить непогано, тим більше, що молодий офіцер вже має бойовий досвід. У районі проведення АТО перебував з лютого по червень нинішнього року. Навчав бійців користуватися радіостанцією «Harris». Його мобільна група охоплювала оперативно-тактичні угруповання «Луганськ» і «Донецьк».

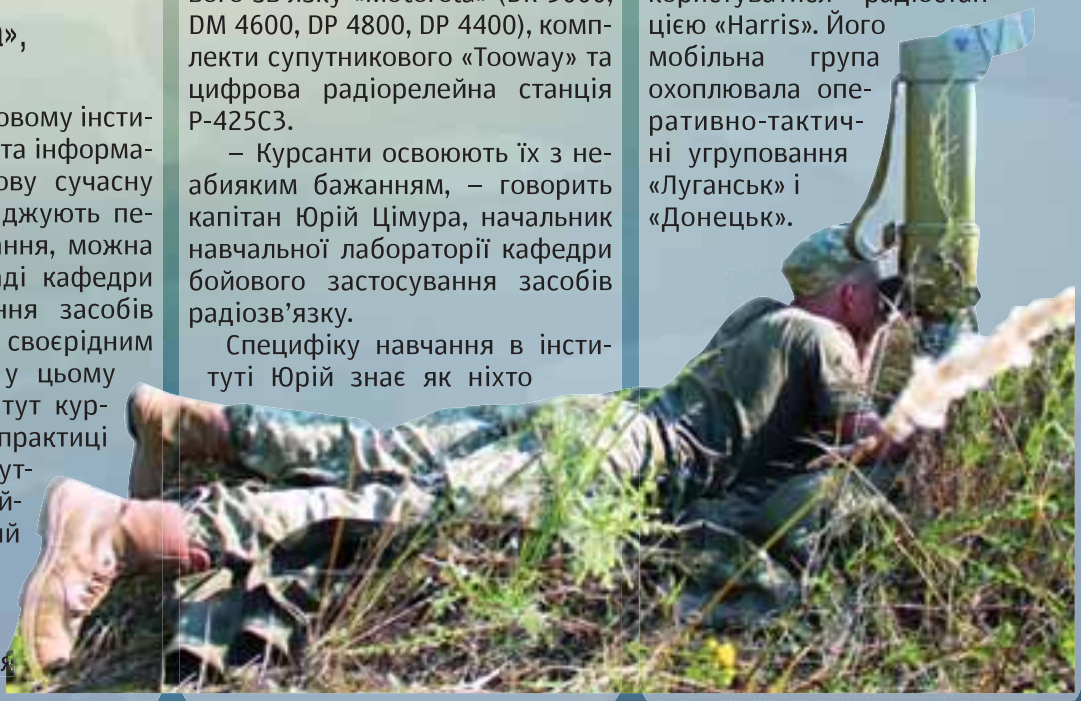

Завдання виконували різнопланові, починаючи від створення і встановлення на засоби зв'язку відповідної «прошивки», і закінчуючи навчанням особового складу.

У 80-й окремій аеромобільній бригаді, наприклад, ця робота видалася складнішою, адже десантники користуються радіостанціями з більшою захищеністю каналу.

Так, бойові дії у донецькому аеропорту засвідчили, що в умовах застосування противником засобів радіоперешкод, працездатними залишаються лише ультракороткохвильові «Harris» 7850M-HH. В той час, коли всі інші засоби радіозв'язку «лежать». Тому програмне забезпечення для цих апаратів потрібно було протестувати в різних режимах у більш складних умовах. До речі, знання «Harris» RF-7850M-HH стало у пригоді курсантам-випускникам ВІТІ минулого року, адже понад 10 із них пішли служити саме в цей рід військ.

Окрім цього, мобільна група капітана Юрія Цімури обладнувала новітніми станціями автомобілі «Hummer». Робота була нескладною, оскільки штатне місце для них, як і необхідні кріплення та кабелі, були передбачені. Значно важче довелося із автомобілями і бронетранспортерами, де бортова напруга не відповідає потребам радіостанцій. Тому для їхнього запуску техніку обладнували додатковими джерелами живлення.

– Ми завжди підтримуємо тісний зв'язок з нашими випускниками, – пояснює полковник Ігор Борисов, начальник кафедри бойового застосування засобів радіозв'язку Військового інституту телекомунікацій та інформатизації, кандидат технічних наук, доцент.

– Базові знання в інституті отримують усі курсанти. Це фізика, математика, методи моделювання, процеси передачі інформації тощо. Кафедра бойового застосування засобів радіозв'язку

Сучасні засоби радіозв'язку курсанти освоюють з неабияким бажанням

також входить у базовий елемент підготовки. Кожен випускник має знати техніку транкінгового радіозв'язку, радіорелейного тощо, тобто тих, які використовуються у Збройних Силах України, зокрема у підрозділах, що виконують завдання в зоні АТО, – розповів він.

Раніше для того, аби кожен випускник відповідав освітньо-кваліфікаційній характеристиці, кожна кафедра визначала кількість дисциплін і годин. Фахівців готували за напрямками. Тепер в інституті готують фахівців за п'ятьма спеціальностями, а програму навчання визначають безпосередньо у виші. Аби випускник за освітньо-кваліфікаційними характеристиками відповідав необхідним вимогам, широко використовується таке поняття, як універсалізація.

Заняття проводяться у сучасних, добре обладнаних аудиторіях. Одна з них – комп'ютерний клас, призначений для проведення практичних занять з програмного налаштування широкодіапазонних радіостанцій типу RF-7850M-HH виробництва «Harris» та засобів транкінгового зв'язку Mototrbo виробництва «Motorola». Її відмінність від інших аудиторій полягає в тому, що обов'язковим елементом занять є психологічне навантаження. Тільки-но курсанти приступають до налаштування зв'язку, як в аудиторії починає мерехтіти світло, а з гучномовців лунають вибухи, постріли, крики та інші неприємні звуки.

Також є аудиторія, де вивчають переносні радіозасоби й засоби транкінгового зв'язку. Вона укомплектована портативними та автомобільними радіостанціями виробництва «Harris» короткохвильового та ультракороткохвильового діапазону, які використовуються для організації зв'язку при проведенні антитерористичної операції. Ще два класи призначені для освоєння терміналу супутникового зв'язку Tooway і радіорелейних засобів, зокрема, цифрової радіорелейної станції Р-425С3. У цих та інших аудиторіях проводяться також і курси підвищення кваліфікації офіцерів зв'язку тактичної ланки управління, і курси перепідготовки та підвищення кваліфікації офіцерів військових частин, які не входять до бойового складу.

Олег СУШИНСЬКИЙ,
Сергій БАСАРАБ

«Нічні крокодили» посилять наше військо

Конотопський авіаремонтний завод «Авіакон» підготував три модернізовані ударні вертольоти Мі-24ПУ1 для Збройних Сил України з новими двигунами, супутниковою GPS-навігацією, протиракетною системою з інфрачервоним наведенням і лазерним прицільним комплексом для ведення бойових дій уночі

Мі-24ПУ1 повністю відповідає всім вимогам сучасної війни. Машина оснащена передовою електронікою, ефективною системою захисту та потужним озброєнням. Саме така техніка необхідна захисникам нашої країни.

Річ у тім, що бойовий вертоліт Мі-24ПУ1 є повністю українською версією знаменитого «крокодила» (так зазвичай у військах називають Мі-24). Він був прийнятий на озброєння 2012 року. Тоді грошей на оборону виділялося обмаль, тому про поставки цих машин у війська навіть не йшлося. Перші машини на військових аеродромах починають з'являтися тільки восени 2016 року.

Під час створення Мі-24ПУ1 було виконанє завдання щодо підвищення швидкості та маневреності, для чого на ударний вертоліт встановлено нові вітчизняні двигуни. Нову модифікацію вирізняє авіоніка у вигляді системи збору і реєстрації льотної інформації БУР-4-1-07.

Під час розробки Мі-24ПУ1 особлива увага приділялася підвищенню захисту ударного вертольота. На нього встановили надсучасний захист вітчизняного виробництва «Адрос». Цей комплекс збиває з курсу ракети з тепловим наве-

Станція оптико-електронної протидії «Адрос»

денням, завдяки чому повітряна машина захищена від переносних зенітних-ракетних комплексів типу «Ігла» та Stinger, а також ракет «повітря-повітря» типу Р-60 та Р-73. Основним же, звичайно, є вдосконалення системи управління озброєнням. Так на українських вертольотах вперше з'явилася лазерна система формування прицільної марки ФПМ-01КВ, був модернізований також стрілецький приціл АСП-17ВПМ-У.

На Мі-24ПУ1 встановили супутникову навігаційну систему, а екіпаж екіпірували захисними авіаційними шоломами THL-5NV з окулярами нічного бачення PNL-3. Тепер він може виконувати бойові завдання вночі, за це його прозвали «нічним крокодилом».

Для знищення противника Мі-24ПУ-1 оснащений надпотужною 30 мм автоматичною гарматою та різноманітним ракетним озброєнням, включаючи високоточні протитанкові керовані ракети. Вартість такої модернізації не оголошується, але це досить значна цифра.

Під час дня відкритих дверей, який відбувся на «Авіаконі» у вересні з нагоди 85-ї річниці підприємства, в Конотопі був виконаний показовий політ та демонстрація можливостей бойового вертольота Мі-24ПУ1 в повітрі.

На конотопському аеродромі «нічні крокодили» встановили кілька рекордів. Якщо раніше при впливі високих температур можливості цих вертольотів знижувалися, то після модернізації ніякі температури їм не страшні. Мі-24ПУ1 можуть набирати висоту 6100 м, Мі-8МТ – 8600 м. Для простих вертольотів цих модифікацій показник обмежується цифрами 4 500 – 5000 м відповідно.

Авіаційний шолом THL-5NV з окулярами нічного бачення PNL-3

Генеральний директор державного концерну «Укроборонпром» Роман Романов зазначив, що тільки за 8 місяців цього року підприємство перерахувало до бюджетів усіх рівнів близько 130 млн грн. За рахунок цих грошей працюють школи, лікарні, інфраструктура Сумської області та України.

Такого результату вдалося досягти завдяки державному оборонному замовленню. Адже специфіка підприємства в тому, що основним його клієнтом може бути тільки Міноборони. В минулі роки, коли на армію ніхто уваги не звертав, підприємство виживало переважно за рахунок іноземних замовлень. Нарешті ситуація змінилася. Суттєве збільшення обсягу виробництва істотно зміцнило економічний стан «Авіакону». На 28,9% збільшився фонд заробітної плати – до 56,4 млн грн. Середня зарплата сягнула 10128 грн, перевищивши минулорічну на 26%. Збільшився штат працівників.

А нещодавно завод отримав сертифікат відповідності системи якості вимогам стандарту НАТО AQAP 2120. Це тільки розширює можливості підприємства і дозволяє авіаконівцям бачити далекі перспективи.

Ігор ПАРУБСЬКИЙ

«ДОБРО ЖМЕНЯМИ» для захисників України, які зазнали поранень

До акції долучився і колектив Центрального друкованого органу Міністерства оборони України журналу «Військо України». Ми також збираємо пластикові кришечки і вже передали першу партію до фонду

Ці кришечки збирають дорослі й малі. Школярі, студенти, лікарі, вчителі, робітники, підприємці, до акції долучилися всі. Для сотень тисяч українців це стало актуальним хобі, що посунуло на задній план інші захоплення: колекціонування марок, монет, календарів тощо. Завдяки такій ініціативі поранені бійці АТО отримають допомогу та повернуться до нормального життя

Сьогодні в багатьох торговельних точках, на підприємствах, у навчальних закладах, державних установах можна побачити контейнери зі звичайними кришечками від використаної харчової тари і надписом «На протезування поранених воїнів АТО».

Більшість думає, що ці кришечки використовуються як матеріал для тривимірних принтерів, на яких друкуються деталі для протезів. Насправді ж ніхто протезів із кришечок не робить, бо харчовий пластик не годиться для цього.

Як виявилося, збір пластикових кришок проводить благодійний фонд «ОВЕС». Їхня доброчинна акція «Добро жменями» стартувала позаторішнього літа, і кришечок зібрано чимало. Всі вони використовуються як вторинна сировина, яку приймають підприємства в різних регіонах країни.

Від початку акції, зібрано більше 70 тонн пластику, і на отримані кошти вдалося допомогти не одному постраждалому бійцю

Кожна кришечка, що йде на переробку, має свою ціну, а кілограм такої сировини коштує від 8 до 10 гривень. Всі зібрані гроші благодійники спрямовують на потреби постраждалих захисників України.

До акції долучилося і чимало військовослужбовців. Зокрема, це курсанти та офіцери з Військового інституту телекомунікацій та інформатизації, вихованці Київського військового ліцею імені Івана Богуна, військовослужбовці Одеського, Запорізького та інших гарнізонів. Кришечки збирають і ті захисники України, хто нині виконує завдання в зоні АТО.

Андрій Усач навчився цінувати життя і боротися за нього, навчився не боятися

А подальший шлях кинутого до контейнера пластику такий: після здачі переробникам, виручені за нього кошти безготівково надходять на рахунок фонду і далі так само безготівково їх переказують тому, хто потребує допомоги саме у протезуванні.

Важливо, що таку допомогу надають відповідно до надходження письмових звернень. Суми варіюються. Фактично фонд допомагає за принципом: загальна необхідна сума мінус та, яку вже зібрав боєць. Тобто БФ «ОВЕС» допомагає на ту суму, якої не вистачає для здійснення протезування якнайшвидше.

За словами голови БФ «ОВЕС»

У Романа Дідери обидві ноги на місці, однак він потребує протезування тазостегнового суглоба, щоб мати змогу нормально рухатися

ДОВІДКА:

Організація «Благодійний фонд «ОВЕС» зареєстрована 2015 року і внесена до реєстру неприбуткових некомерційних організацій України.

Абревіатура ОВЕС тлумачиться як «Освіта. Виховання. Екологія. Спорт».

Голова БФ «ОВЕС» – Руденко Тетяна Анатоліївна

Тетяни Руденко, з 1 липня 2015 року, від початку акції, зібрано більше 70 тонн пластику, і на отримані кошти вдалося допомогти не одному постраждалому бійцю.

Серед тих, кому вже надали допомогу, Роман Дідера, боєць 95-ї аеромобільної бригади. Йому зробили ендопротезування на суму 57500 гривень.

Перші «кроки» Сергія Тимощука на біговій доріжці

Боєць Андрій Усач отримав допомогу в протезуванні на суму 67591 грн, майор Дмитро Кравчук – у ендопротезуванні на суму 37000 гривень. Микиті Хлєбнікову, солдату 128-ї гірсько-піхотної бригади, допомогли з придбанням протеза на суму 6980 гривень.

ЯК ЗВЕРНУТИСЬ ПО ДОПОМОГУ?

Написати звернення на електронну адресу фонду info@owesua.org і прикласти сканкопії документів.

Перелік документів такий:

1. Копія паспорта.
2. Копія ідентифікаційного коду.
3. Копія виписки з медичного документа про необхідність протезування (висновок ВЛК чи МСЕК, виписка з історії хвороби чи інший документ, який є в наявності).
4. Копія УБД або довідки про безпосередню участь у АТО (по можливості).
5. Банківські реквізити для переказу коштів (номер картки, банк, тощо, щоб зробити безготівковий переказ).
6. Копія рахунку-фактури від протезиста.

Сергію Тимощуку з 81-ї аеромільної бригади на протез ноги переказали 120000 грн. Також на протез ноги 56000 грн отримав і Олексій Аванесян із Запоріжжя. А десантнику Олександру Марченку з Житомирської області на біотехреабілітацію виділили 90000 грн.

Це неповний перелік тих, кому фонд уже допоміг. Акція триває, адже по допомогу продовжують звертатися постраждалі захисники, і суми, які їм потрібні, подекуди сягають десятків тисяч гривень. Нині на допомогу очікують Леонід Хмєльков, Олег Федорчук та багато інших.

Тож попереду серйозна роботи: на один якісний індивідуальний протез потрібно безліч кришечок, тому давайте не будемо зупинятися, а допоможемо тим, хто захищає нас!

Ігор ПАРУБСЬКИЙ

ГОСПІТАЛІ І ГУМАНІТАРНІ ПРОЕКТИ

З таким великим навантаженням, як зараз, наші медичні установи потребують всього, починаючи від транспортних засобів і закінчуючи постільною білизною, складною медичною апаратурою, перев'язувальним матеріалом, ліжками і матрацами, медичними препаратами та хірургічними інструментами.

Наша мета - не залишити нікого наодинці зі своїм лихом і допомогти кожному, хто потребує медичної допомоги, після участі у бойових діях в зоні АТО.

РЕКВІЗИТИ ПРОЕКТУ:

ЄДРПОУ: 39532919
ПАТ КБ"ПРИВАТБАНК"
МФО: 300711
Р/Р: 26003052750292

НЕОБХІДНО В АТО

РЕКВІЗИТИ ПРОЕКТУ:

ЄДРПОУ: 39532919
ПАТ КБ"ПРИВАТБАНК"
МФО: 300711
Р/Р: 26006052747495

Перелік речей і необхідностей, які будуть завжди потрібні на фронті: предмети туалету і гігієни (*мило, піна для гоління, зубна паста, рушники, шампуні, мазі*), одяг (*шкарпетки, труси, футболки, літнє взуття*), продукти (*кава, чай, цукор, сіль, консерви, одноразовий посуд, горіхи, вода, сигарети*), техніка (*генератори, інструменти, батарейки, ліхтарики, фляги, мішки, сірники, нитки/голки*).

Це далеко не повний список того, що завжди необхідно на передовій. Будь-яка Ваша допомога буде доставлена хлопцям!

Контакти фонду «КРИЛА ФЕНІКСА»:

м. Київ, пр. Степана Бандери, 21

wings-phoenix.org.ua

ЖИТТЯ ПІСЛЯ ВІЙНИ

У Дніпрі ветерани АТО та їхні сім'ї отримають дозволи на вуличну торгівлю. Таке рішення на початку вересня ухвалила міська влада Дніпра. Депутати вирішили надати ветеранам антитерористичної операції, їхнім сім'ям та вдовам дозволи на вуличну торгівлю – як це роблять у США. В Нью-Йорку в Централ-парку і у Вашингтоні біля Білого дому можуть торгувати тільки ветерани в'єтнамської війни. У них довічна іменна ліцензія на торгівлю, яка не підлягає передачі третім особам

БІЗНЕС-КЕЙСИ З МИКОЛАЇВСЬКОЮ РЕЄСТРАЦІЄЮ

Поки в Дніпрі вирішували щодо перспективи впровадження іноземного досвіду, в Миколаєві місцеві активісти активно працювали над практичним втіленням у життя «бізнес-терапії» для ветеранів. Тут зосередилися на навчанні колишніх військових у бізнес-інкубаторах. Світовий досвід свідчить, що «інкубаційний» період фірми-клієнта в бізнес-інкубаторі триває переважно 2-3 роки. За цей час необхідно зареєструвати фірму, розробити бізнес-план власного розвитку, заповнити заяву на вступ за відповідною формою і очікувати рішення. В разі позитивного результату майбутньому малому підприємству надається місце розташування, а також вирішується питання щодо навчання із залученням відомих експертів у галузі інвестування та юридичного й фінансового супроводу.

Соціологи наводять невтішну статистику – третина демобілізованих атовців не знаходять себе в цивільному житті – навіть на «довоєнному» місці роботи. Цим хлопцям потрібна не тільки психологічна реабілітація, а й уміння пристосуватися до нового життя після війни.

Всі ці проблеми розуміють у миколаївській філії громадської організації «Українська асоціація інвалідів АТО». Активісти працюють трохи більше року – з серпня 2015-го. Об'єднання заснували колишній воїн гаубично-артилерійської батареї батальйону «Фенікс» Ілля Шполянський та «кіборг» Олександр Терещенко (втратив на війні обидві руки, інвалід I гр.), – люди, які у складний для України час добровільно

Ноу-хау від миколаївців: «Бізнес-інкубатор для ветеранів АТО»

Ілля Шполянський: «Ми навчимо колишніх бійців вести власну справу»

пішли її захищати. Хлопці відразу визначилися із основними напрямками роботи організації. Перше – це забезпечення соціальної адаптації і психологічної реабілітації бійців. Також в організації допомагають із працевлаштуванням та перенавчанням, надають юридичні консультації, організовують дозвілля, регулярно влаштовують різні культмасові заходи: в кіно, на концерти, виїзди за місто на риболовлю тощо. Але на цьому вирішили не зупинятися. Розробили проект «Бізнес-інкубатор для інвалідів та учасників АТО». До його реалізації також долучилися об'єднання «Миколаївський клуб директорів» і тренінгова агенція «Бізнес КУБ». Роботою бізнес-аматорів зацікавилися і в Міжнародному фонді «Відродження», де, ретельно вивчивши пропозиції початківців з відкриття власної справи, зголосилися

виступити в ролі спонсорів. А найголовніше – запланували, що в «першій хвилі» в межах проекту одночасно пройдуть навчання до 40 інвалідів та учасників АТО. Кращі з них отримають гранти на відкриття малих підприємств.

Один із авторів проекту Ілля Шполянський наголошує, що розроблена програма не тільки сприятиме адаптації бійців, що повернулися із зони бойових дій, ветерани також навчаться самостійно заробляти.

Проект передбачає три етапи. Перший – «Психологічна адаптація» упродовж 1-2 тижнів – полягає в тому, щоб налаштувати учасників на позитивне сприйняття навколишнього середовища, пробудити в них здорову мотивацію на будівництво нового життя та відпрацювати психологічні прийоми щодо особистого зростання їх та їхніх рідних. На цьому етапі з майбутніми підприємцями співпрацюватимуть професійні психологи-волонтери. На другому етапі – «Бізнес-теорія» (термін 1,5 місяця) – учасників очікує серія тренінгів, які навчать майбутніх підприємців, як розпочати бізнес із мінімальними грошовими витратами. Особливість цього курсу в тому, що всі тренінги вестимуть молоді бізнесмени, які вже мають практичний досвід та успішні підприємства. На цих заняттях початківці дізнаються, як вибрати власну «бізнес-нішу», знайти постачальників, вести бухгалтерію, керувати підлеглими. Кожен із учасників підготує бізнес-план, під який після захисту буде надано необхідний

стартовий капітал. Завершиться другий етап конкурсом-захистом бізнес-планів, які учасники проекту складуть, ґрунтуючись на виконанні домашніх завдань. Планується надати п'ять грантів (початковий старт): 1 місце – 25 тис. грн, 2 місце – 10 тис. грн, 3 місце – 7 тис. грн та два гранти по 5 тис. грн. Кому який грант дістанеться, вирішуватиме комісія, до складу якої увійдуть представники бізнесу, міської та обласної влади, Міжнародного фонду «Відродження» та тренери.

На третьому етапі – «Бізнес-практика» (4 місяці) – очікується реалізація кожного бізнес-плану за допомогою бізнес-кураторів, які щоденно підтримуватимуть та допомагатимуть учаснику протягом усього проекту.

ПЕРШИЙ ТЕСТ: «КРАПЛИНКИ ПЕРЕМОГИ»

Заняття в «Бізнес-інкубаторі» вже дають результати. Ілля Шполянський з побратимами-десантниками Ігорем Солохіним, Сергієм Теслюком, Костянтином Марфенком, Євгеном Павленком і Денисом Жуковським відкрили «Центр виробничої практики інвалідів АТО «Літопис». Хлопці вирішили працювати з малими металоконструкціями.

Перше замовлення отримали від Міністерства оборони України – виготовити двадцять дві

мобільні душові кабінки для військових, які проходять навчання на полігоні «Широкий Лан». Оскільки за стандартами української армії польові душові взагалі не передбачені, роботу розпочинали практично з нуля. Розробили власний проект. Хлопці сконструювали новинку, спираючись на власний досвід перебування на передовій. Металеві «предмети щоденної гігієни» повинні бути зручними для перевезення і швидкого складання в польових умовах. Душові виготовлені з металевих рам, на які встановлено баки на 150 або 250 літрів, і розраховані на використання у теплу пору року. Вартість одного виробу становить близько чотирьох тисяч гривень. Випробування полігоном пройдено успішно, і тому на підприємстві запланований випуск ще понад двадцяти душових кабінок.

ДОВІДКОВО:

Бізнес-інкубатори як стартові місця для відкриття малих підприємств з'явилися наприкінці 50-х років XX ст. у США, саме тоді, коли з В'єтнаму почали повертатися колишні військові. Першим із них став проект чоловіка, який за фахом був соціологом. Його ідея була до геніальності простою: він задешево узяв в оренду покинутий залізничний вокзал, поділив приміщення на невеличкі кімнати, найняв юриста та економіста і здавав офіси для початківців малого бізнесу. Результати перевершили сподівання. Якщо за звичайних умов із 100 бізнесменів-новачків успіху досягали ледве дванадцять, то в цьому бізнес-інкубаторі майже 30% підприємців змогли перейти з малого в середній бізнес. Сьогодні у світі налічується понад 4 тис. офіційно зареєстрованих бізнес-інкубаторів.

«БІЗНЕС-ТЕРАПІЯ»: УКРАЇНСЬКІ ВЕЧІРКИ

Миколаївський «Бізнес-інкубатор» дав віру в себе багатьом атовцям. Так, власну справу розпочало подружжя Щіброві. Поки чоловік Руслан захищає країну на Сході, дружина Ольга влаштовує сімейні свята.

– Після пережитих подій ми з чоловіком зрозуміли, що сильна сім'я – сильна держава. Тому ми почали втілювати ідею сімейних свят, щоб діти розважалися не окремо від батьків, а разом, – розповідає Ольга.

У створеній завдяки плану, затвердженому в бізнес-інкубаторі, студії SEKRET GARDIAN відбуваються українські вечірки. Під гаслом «Новий формат сімейного відпочинку» підприємці з Миколаєва втілюють традиції українського національного свята. В програмі розважальне дійство за участю дітей та батьків, козацькі розваги, майстер-клас з ліплення вареників, народні гуляння, аніматори, цікаві конкурси, частування смачними варениками та іншими стравами української кухні. Засновники наголошують на тому, що 50% прибутку від продажу квитків піде на потреби інвалідів російсько-української війни.

Ветеран АТО Володимир Щербан разом із дружиною побратима Іллі Шполянського Оленою Кучер розпочали бізнес з продажу морської солі. Цей натуральний продукт можна використовувати як для приготування їжі, так і в

«Центр виробничої практики інвалідів АТО «Літопис» виготовляє металоконструкції

косметичних цілях, для прийняття розслаблюючих ванн. Володимир та Олена розробили власну упаковку свого продукту, за допомогою фахівців вдало рекламують її на сайті в Інтернеті.

А от колишній мобілізований Андрій Поляков не відразу

На замовлення Міністерства оборони України «Літопис» виготовив мобільні душові кабінки

«потоваришував» з веденням власного бізнесу. Хоч чоловік завжди і «чіплявся» за будь-яку можливість чогось навчитися, та до проходження тренінгів у миколаївському бізнес-інкубаторі започаткувати власну справу йому не вдавалося. Тренери вказали хлопцеві на помилки, Андрій розробив бізнес-план і вирішив зайнятися продажем альтернативних джерел енергії. Нині отримує багато дзвінків від замовників, проводить консультації для клієнтів із встановлення сонячних батарей та навіть вітряків.

Дмитро Дем'яненко служив у 79-й бригаді медиком, був у зоні бойових дій із самого початку АТО. Важко психологічно витримати таку кількість поранених, загиблих і залишитися врівноваженою людиною. Хлопець пройшов крізь весь цей жах і, демобілізувавшись, продовжив жити далі й розвивати свою справу, яку розпочав ще до того, як вирішив піти захищати Україну. Дмитро розробив унікальну систему, яка дозволяє підключити бізнес до технології створення електронних карт на базі мобільного додатку PassBook. Завдяки цій програмі бонусні картки, картки для знижок та накопичувальні, які ви маєте з магазинів, барів, кафе, заправок та будь-які інші будуть у вашому в телефоні. Не потрібно їх із собою носити, достатньо мати мобільний телефон. Ви навіть зможете отримувати сповіщення про різні акції, знижки чи інші новини з тих установ, в яких маєте картку. Зараз, коли Дмитро отримав певні знання за програмою «Бізнес-інкубатора», він отримує запрошення з інших міст України для ознайомлення з його продуктом, бо той не має аналогів чи схожих пропозицій у всій країні.

Леонід Шкільнюк захищав нашу країну в складі зенітно-артилерійської батареї 79-ї бригади. Після демобілізації долучився до сімейного бізнесу. Леонід та його рідний брат

Випускник «Бізнес-інкубатора» Андрій Поляков задля енергонезалежності країни відкрив підприємство з продажу сонячних батарей і вітряків

відкрили магазин будматеріалів. Після занять з тренерами у «Бізнес-інкубаторі» вирішили відкрити ще й Інтернет-магазин. Це дозволило отримати більший прибуток, який надалі планують вкласти в ще якийсь проект.

Євген Охманцев проходив військову службу в 1-й роті 1-го батальйону 79-ї бригади, має III гр. інвалідності. Мріє відкрити свій власний магазинчик молочних продуктів. Він уже орендував приміщення торгової точки, знайшов фермера-постачальника. Чоловік планує взяти кредит на придбання холодильника-вітрини та закупівлю товару.

«КОВОРКІНГ» ДЛЯ ВЕТЕРАНІВ

Ілля Шполянський наголошує, що у планах активістів «Асоціації учасників та інвалідів АТО» створення на базі програми «Бізнес-інкубатора» власного «Центру ветеранів» коворкінгового типу. Що це таке? Це коли його відвідувачі, які відкривають власну справу, зможуть працювати на території закладу (co-working). Крім того, планується використання центру як місця соціальних ініціатив, проведення тренінгів, ділових зустрічей, нарад, лекцій, презентацій, а також психологічної реабілітації учасників російсько-української війни. Вже знайдене приміщення в центрі міста, підписаний договір оренди, розпочато розроблення проекту. В центрі розташується «велкам»-зона, дві коворкінгові зали, які за необхідності трансформуються в лекційні класи, два робочих кабінети-кімнати для ділових зустрічей, лабораторія 3D друку, міні-кухня.

– В Міжнародному фонді «Відродження» розглядають нас як потенціальних партнерів за програмою «Новий відлік», в якій пакет малих грантів становить до 1 млн грн, – розповідає Ілля Шполянський. – В нас повірили ділові партнери. Сподіваємось, що схожі центри з'являться у кожному регіоні. Ми готові надати допомогу нашим побратимам щодо їхнього відкриття. На передовій тилу ми повинні теж стати першими!

Юрій СМЄЛОВ

Квартирне питання залишається найболючішим в усіх силових відомствах і в країні в цілому. Це пов'язано з тим, що майже 25 років на це виділялося зовсім обмаль коштів

МЕТР КВАДРАТНИЙ ЛИШЕ ЗА 1900 ГРИВЕНЬ – НЕ ФАНТАСТИКА

Тому сьогодні важко повірити в те, що лейтенанта після закінчення вишу та прибуття до військової частини відразу ж селять до гуртожитку. А ще важче повірити в те, що протягом декількох років, перебуваючи на квартирній черзі, він уже отримує свою першу службову квартиру. Саме таке відбувається в Державній спеціальній службі транспорту Міністерства інфраструктури України. Тут розраховують тільки на власні сили – тому і квартирна черга з військовослужбовців постійно зменшується. Річ у тому, що воїни-залізничники пішли своїм шляхом і квадратні метри будують самі для себе.

Голова Адміністрації Держспецтрансслужби генерал-лейтенант Микола Мальков зазначив, що в умовах нестійкого фінансування з 2006 року вони ввели в експлуатацію 18 житлових будинків, загальною площею понад 29 тис. кв. м. А це означає, що 648 сімей військовослужбовців отримали житло. Також побудовано 15 гуртожитків для розміщення близько 500 військовослужбовців служби за контрактом. А цю категорію забезпечують службовим житлом (квартири, гуртожитки) на загальних умовах згідно з чинним законодавством. І винятків не існує. Наприклад, у 48-квартирному будинку в Конотопі, що планують здати в експлуатацію до Дня залізничника (4 листопада 2016), квартири отримають 33 військовослужбовці за контрактом із сім'ями.

Чітке планування, організація, застосування новітніх технологій, виконання робіт своєю технікою та особовим складом, використання матеріалів від розбирання застарілих будівель та споруд – все це дозволило створити власний фонд службового житла і заощадити кошти державного бюджету. Про це свідчить середня вартість введеного в експлуатацію житла, яка дорівнює 1946 грн за квадратний метр, що становить 38,7% від кошторисної вартості проекту будівництва будинку, для гуртожитків, відповід-

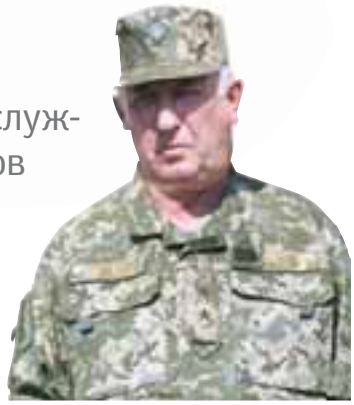

Голова Адміністрації Держспецтрансслужби генерал-лейтенант Микола Мальков зазначив, що в умовах нестійкого фінансування з 2006 року воїни-залізничники ввели в експлуатацію 18 житлових будинків і це далеко не межа

но, – 822 грн за м², що становить 28,3%.

Таким чином вартість житла, збудованого з 2006 року згідно з проектно-кошторисною документацією становить 153 млн грн. Фактично витрачено 56,3 млн грн, зекономлено – 96,6 млн грн державних коштів.

Тому і Держспецтрансслужба не здійснює на ринку закупівлі готового житла, враховуючи недоцільність та високу вартість.

Залучення сторонніх будівельних компаній відбувається виключно для виконання робіт, для яких необхідні особливі умови та ліцензування, а саме: проектування, газопостачання, прокладання силових зовнішніх електричних мереж тощо. У планах на 2016 рік у Держспецтрансслужбі чотири житлових об'єкти.

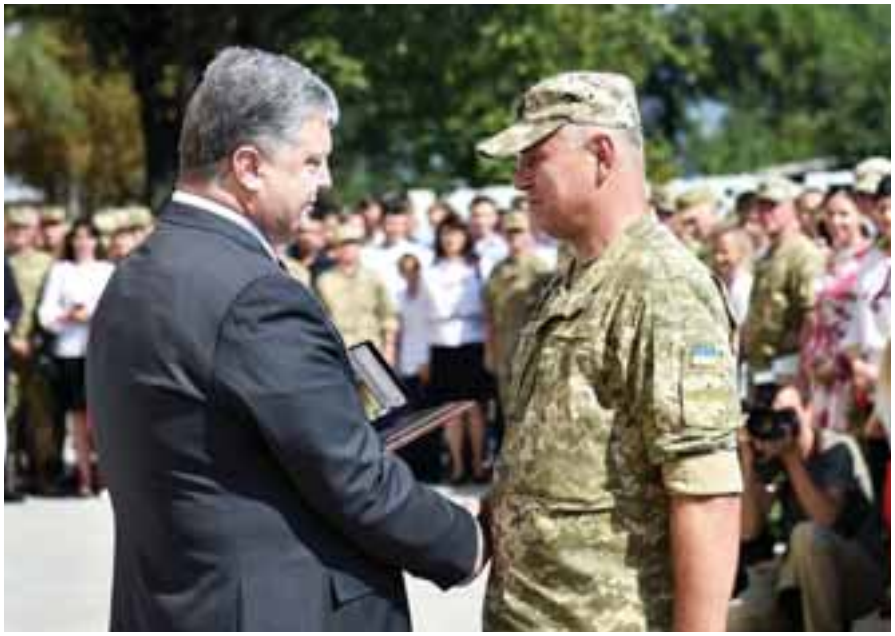

Президент України Петро Порошенко особисто приїхав вручити сертифікати та ключі від квартир у Дніпрі військовослужбовцям Державної спеціальної служби транспорту

Збудований силами 26-го об'єднаного загону 24-квартирний будинок у Дніпрі вже готовий. На урочистостях з нагоди введення його в експлуатацію 13 вересня 2016 ключі від квартир 24 військовослужбовцям, серед яких 21 учасник АТО, вручив особисто Президент України Петро Порошенко.

На черзі 48-квартирний будинок у Конотопі, 23-квартирний – у Чопі Закарпатської області та 32-квартирний у Новомосковську.

Командир 36-го шляховідновлювального загону полковник Олександр Позовний розповів, що в Конотопському гарнізоні Держспецтрансслужби на квартирній черзі перебувають 108 осіб. Із них 22 офіцери, решта – сержанти та рядові. Для забезпечення їх житлом готується будинок на 48 квартир, який був зведений власними силами.

Якщо говорити про інтенсивність будівництва житла в Конотопі, то для себе тут можуть зводити один будинок на рік. Так, 2013-го був зданий 24-квартирний будинок. У зв'язку із участю підрозділу в АТО 2014 року квартири не будували.

Нині половина особового складу частини – в зоні АТО. Ті, хто в місцях постійної дислокації, виконують основні завдання. Одночасно вони будують житло для себе.

На 2017-й заплановано зведення 32-квартирного будинку поліпшеного планування. Таким чином квартирну чергу планують зменшити на 80 осіб тільки в Конотопі.

Ігор ПАРУБСЬКИЙ

МЕТА ЄДНАЄ НАШІ НАРОДИ

Міністр оборони краю Республіки Литва Юозас Олекас – досить частий гість в Україні. Особливо протягом кількох останніх років, коли наша держава вимушена долати імперські амбіції північного сусіда, ціною людських життів відстоюючи свою незалежність. Увага литовців до нас не випадкова, адже історії наших країн мають багато спільного. Про це та багато іншого в ексклюзивному інтерв'ю пана Юозаса нашому журналу.

– Пане Юозас, чим, на Вашу думку, зумовлені дружні теплі стосунки наших двох держав? Адже Литва завжди виступає своєрідним адвокатом України на міжнародній арені.

– Наші країни мають багато спільного: і схожу історію, і подальші орієнтири свого розвитку. Приміром, коли в Україні вирував голодомор 30-х років, в Литві радянська влада позбувалася інтелігенції, відправляючи її представників до Сибіру. Зараз Крим та частина Сходу України заповнені «ввічливими людьми» Путіна, а на початку 90-х вулицями Вільнюса так само роз'їжджали радянські танки. Литовці перетерпіли і енергетичну блокаду, і відключення газу, і огульні звинувачення в націоналізмі. Зараз через усі ці випробування проходять українці заради однієї високої мети – залишитися незалежними.

– Що означає незалежність для литовського народу?

– 16 лютого 2018 року Литва святкуватиме 100-річний ювілей незалежності. Але на різних історичних етапах наша країна залишалася поневоленою. Приміром, 1940 року її окупували радянські війська і вона на понад півстоліття стала частиною СРСР. Незалежність повернулася після розпаду Радянського Союзу в вересні 1991-го. Відтоді ми самі вирішуємо свою долю і з гордістю можемо сказати, що живемо в демократичній країні, де пересічні громадяни мають безпосередній вплив на її державний і суспільний устрій. Незалежність – це втілення мрії литовського народу.

– Як відомо, під час анексії Криму та у війні на сході України Росія широко використовує методи гібридної війни. Як це враховують при забезпеченні своєї безпеки країни НАТО і, зокрема, Литва?

– Є добра приказка, що все нове – це добре забуте старе. Річ у тому, що 1940 року Литва втратила свою незалежність в результаті гібридного впливу Радянського Союзу. Ми також свого часу підписали з цією країною договір про співпрацю, дозволили розмістити на своїй території її військові бази тощо. Та й

референдум про приєднання Литви до СРСР дуже нагадує події 2014 року у Криму, адже волевиявлення здійснювалося під тиском радянських солдатів. Єдиними «ліками» від такого впливу, на мою думку, є об'єктивна інформація, розрахована на всі верстви населення, починаючи від молоді і закінчуючи людьми похилого віку.

– Литва стала членом НАТО 2004 року. Чим обумовлена доволі швидка зміна радянських стереотипів на європейські підходи?

– Прагнути членства в Північноатлантичному альянсі наша країна почала ще 1994 року. І наступні десять років нам здавалися вкрай тривалими. Ми тяжко працювали. Для того, аби увійти в НАТО, ми приймали багато рішень і реформували не лише армію, а й країну загалом. Давав про себе знати тяжкий досвід півсторічного перебування та окупацією радянської влади. Тож власне військо ми вибудували, можна сказати, з «нуля». Нам це вдалося трохи легше, аніж українцям. Адже ми на своїй території не мали величезних армійських структур, які потрібно було розформовувати і реформувати.

Перші кроки розбудови литовських збройних сил припадають на період з 1990 по 1994 роки. Всі наші тогочасні військовослужбовці – вихідці з Радянської армії. Їхня доля тоді склалася по-різному. Деякі з них поїхали служити в Росію або інші країни, що вийшли з СРСР. Деякі залишилися служити у Литві. Але дуже велику надію ми покладали на молодих чоловіків, які від самого початку незалежності поїхали навчатися до країн, які на той час уже були членами НАТО. Це Франція, Німеччина, Сполучені Штати Америки.

У тамтешні військові школи ми відправляли виключно молодих і перспективних військовослужбовців. Нині вони керують частинами і з'єднаннями, а також обіймають високі керівні посади у видах Збройних сил, штабах тощо. Серед них є чимало генералів. Кар'єрне зростання цих військовослужбовців за 25 років будівництва власної армії я вважаю логічним процесом.

Ми розпочали запозичувати досвід розвинених країн світу, аби застосувати стратегію прийняття рішень і дій так, як це відбувається у країнах Альянсу. З того часу застосовуємо отримані знання не лише у своїй країні, а й під час проведення місій за кордоном. Зокрема в Афганістані, Іраку та багатьох інших країнах, де проводилися миротворчі операції під егідою НАТО. Усіма напрацюваннями готові ділитися з нашими українськими колегами. Тим паче, що вони мають високу вмотивованість і прагнуть покращити свої навички. Тому наша спільна робота і в Україні, і за кордоном є дуже плідною.

– У чому полягає

співробітництво між Литвою і Україною з урахуванням нинішньої воєнно-політичної обстановки у світі?

– Співробітництво між Збройними Силами України і Військом Литовським має давню історію. Ми ділимося інформацією, експертами, проводимо спільні навчання. Нещодавно, наприклад, була успішно створена литовсько-польсько- українська бригада. Литовські офіцери працюють разом із колегами з інших країн у штабі цієї частини.

Крім цього, наші інструктори регулярно приїздять в Україну запозичувати досвід ведення боротьби із незаконними збройними формуваннями. Адже антитерористична операція на Сході вашої держави свідчить про те, що умови ведення бою змінилися. Приміром, часто-густо бойові дії ведуться в населених пунктах. Для досягнення своєї мети агресор використовує нову тактику, активно застосовуючи артилерію, безпілотні літальні апарати, сучасні засоби зв'язку, радіоперешкоди тощо.

Величезну роль нині відіграє перша медична допомога, так звана парамедицина, одним із пріоритетів якої є повернути бійця після поранення до строю. Знання та володіння нею дає змогу рятувати сотні життів. Словом, бойовий досвід українців, набутий під час проведення АТО, є дуже корисним та цікавим для литовських військовослужбовців.

Також триває співробітництво у реабілітації українських поранених. Нещодавно я відвідував ваших чоловіків та жінок-військовослужбовців, які приїхали до Литви відновити своє здоров'я. Загалом за час проведення антитерористичної операції реабілітацію в нашій державі пройшли понад 100 вояків. В разі потреби цю співпрацю ми продовжуватимемо.

– Що загалом означає членство в НАТО для Литви? І яка Ваша думка стосовно вступу до цього блоку України?

– Вступ Литви до Північноатлантичного альянсу – надзвичайно великий крок уперед. Адже, з одного боку, ми запозичили передовий досвід армій країн-членів НАТО, уникнувши таким чином помилок, яких могли припуститися при становленні литовської армії нового зразка. З другого – ми та наші союзники як одна команда створюємо умови безпеки в нашій країні за допомогою інших країн-членів. Так у Литві проводяться навчання за участю представників США, Німеччини, Франції та інших європейських країн.

Після Варшавського саміту НАТО ухвалене рішення, що з початком нового року в Литві базуватиметься новий багатонаціональний батальйон, яким керуватимуть німецькі військовослужбовці. Це великий крок до колективного захисту. Імовірний агресор, ухваливши рішення про перетин наших кордонів, матиме справу не лише з литовськими військовослужбовцями. Його дії означатимуть вторгнення на територію інших членів Альянсу.

Але лише створенням спільний військових підрозділів ми не обмежуємося. Литва виділяє значні фінансові ресурси для закупівлі нової техніки, навчання, комплектації персоналу тощо. І оскільки багатонаціональні підрозділи вже знаходяться на нашій території, це є серйозним сигналом того, що військовослужбовці інших країн повноцінно відстоюватимуть цілісність Литви разом із литовцями.

– Уявімо собі, що Литва не є членом НАТО. Наскільки небезпечною була б така ситуація?

– Це не складно прослідкувати на прикладі Грузії, України та інших держав. Навіть якщо

Візитна картка співрозмовника:

Юозас Олекас – литовський громадський діяч і політик. З 1990-го по 1992-й роки та з 2003-го по 2004-й – Міністр охорони здоров'я, з 2006-го по 2008-й та з 2012-го по теперішній час – Міністр оборони краю Республіки Литва.

Народився 30 жовтня 1955 року в селищі Большой Унгут Красноярського краю РРФСР. Свого часу радянська влада депортувала туди сім'ю його діда. 1974 року закінчив школу в м. Вілкавішкіс. З 1974 по 1976 роки навчався в Каунаському медичному інституті. У 1976-му вступив на факультет медицини Вільнюського університету, який закінчив 1980 року. 1987-го захистив звання доктора медичних наук.

Нагороджений нідерландським орденом Оранських-Нассау, медаллю Незалежності Литви та орденом Хреста землі Марії 2-го класу. Захоплюється садівництвом, спортом, танцями, театром. Володіє англійською та російською мовами. Одружений, має двох доньок та сина.

країна має значні ресурси для зміцнення власної обороноздатності, але не має хороших союзників, рано чи пізно агресор таки наважиться перетнути її кордони. А надто – якщо він значно переважає за територією, населенням, енергоресурсами та військовим бюджетом. Адже для захисту від нього дуже складно в короткі терміни накопичити необхідні фінансові та військові ресурси. Набагато легше й швидше це зробити при колективному захисті.

– Наскільки складно досягати необхідного рівня взаємодії під час виконання завдань багатонаціональним підрозділам? Що можна сказати в цьому зв'язку про створену нещодавно литовсько-польсько-українську бригаду?

– Схожі завдання і функції свого часу мав литовсько-польський батальйон. Але це був саме той інструмент, який допоміг нам вивчити всі натовські процедури ухвалення рішень, управління, ведення документації та дій.

Нещодавно разом із Міністром оборони України Степаном Полтораком ми відвідували штаб спільної бригади в Любліні і пересвідчилися, що там служать умотивовані офіцери. Я сподіваюся, що вже наприкінці нинішнього року штаб запрацює на повну потужність. А в наступному підрозділи проведуть низку навчань.

Спочатку батальйони від кожної країни навчатимуться окремо. Згодом ми плануємо укомплектувати їх представниками різних країн. Вони вчитимуться діяти в багатонаціональному складі. Після цього бригада зможе функціонувати як повноцінна бойова одиниця, здатна виконувати завдання в будь-яких умовах. Думаю, що вже у 2017 – 2018 роках її можна буде задіяти до виконання таких завдань.

– Які саме завдання виконуватиме бригада?

– Найголовніше – навчити українських військовослужбовців діяти за процедурами НАТО. З другого боку, ми маємо запозичити досвід участі в антитерористичній операції, який накопичили ваші вояки. Після цього прийматимемо рішення про подальше навчання і спільні дії в різних операціях під проводом НАТО і не тільки.

Я наведу такий красномовний приклад. Після Варшавського саміту НАТО до Литви приїздить міжнародний батальйон, про який я згадував раніше і яким керують представники Німеччини. Разом із іншими військовослужбовцями там проходять службу армійці з Нідерландів, Франції, Норвегії та багатьох інших країн. Ми спільно працюємо під різним національним керівництвом, але за загальноприйнятими процедурами НАТО.

Наскільки я знаю, до таких стандартів прагнуть і в Українському війську. Якщо ухвалені вашим керівництвом документи вдасться реалізувати, натовських стандартів українські Збройні Сили досягнуть до 2020 року. Я знаю, що для досягнення всіх цілей, які поставило перед собою українське суспільство, необхідно багато часу і зусиль. Але потрібно діяти, і ви вже довели усьому світові, що готові до кардинальних змін і захисту своєї країни.

– Дякую за розмову.

Сергій БАСАРАБ

ЯК ПЕРЕМОГТИ АГРЕСОРА

Саміт G20, який відбувся 4-5 вересня 2016 року в китайському Ганчжоу показав, що Росія залишається агресивним гравцем, який не бажає вести цивілізовану зовнішню політику

Росія відмовилася від зустрічі в «нормандському форматі» на майданчиках саміту, оскільки не бажає сприймати Україну як суб'єкта переговорів. Проте за результатами саміту російський лідер Владімір Путін погодився відновити консультації у «нормандському форматі».

Сучасне російське керівництво як аксіому сприймає твердження відомого американського політолога, колишнього радника президента США з питань безпеки Збігнева Бжезинського про те, що тільки контроль над Україною дозволить Росії вважати себе імперією. Отже, вперта і абсолютно не виправдана з позицій здорового глузду російська експансія на Україну, на жаль, триватиме. Щоб загальмувати російську агресію, Україна має дати рішучу всебічну відсіч.

Після зустрічі з Владіміром Путіним на саміті «двадцятки» президент США Барак Обама зазначив, що розмова була конструктивною, проте не вирішальною, а санкції з Росії не будуть зняті, доки не будуть виконані Мінські угоди.

Для аналізу ситуації, яка склалася напередодні проведення саміту G20 навколо російсько-українського конфлікту, слід згадати ніч з 7 на 8 серпня 2016 року, коли на півночі тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим поблизу межі з материковою Україною відбулася збройна сутичка, яка ледве не відіграла роль каталізатора для наступальної компанії Росії проти України. Ця подія спричинила значний резонанс серед українців, які активно цікавляться російсько-українським воєнним конфліктом, адже в разі російського наступу ціна могла бути великою для кожної зі сторін.

Для втомленого від виснажливого протистояння, яке триває вже понад два роки, українського суспільства ці події стали черговим меседжем, що дещо вгамований, проте тліючий конфлікт, котрий щодень забирає життя наших воїнів, може в будь-який час перейти в гарячу стадію.

На саміті «двадцятки» президент США Барак Обама зазначив, що санкції з Росії не будуть зняті, доки не будуть виконані Мінські угоди

Існує багато версій того, що ж насправді відбулося на окупованій українській території. Більш цікавим є розвиток ситуації в глобальному вимірі. За основу можна взяти такий важливий аспект, як нарощування російською стороною військового потенціалу в окупованому Криму. Все це відбувалося під прикриттям підготовки до військових навчань «Кавказ-2016».

Дійсно цікава аналогія – літні Олімпійські ігри (як і 2008 року), підготовка до навчань (як і «Кавказ-2008»), збройний інцидент (як і сутички в Південній Осетії). 2008 року такий ланцюг, як ми пам'ятаємо, закінчився вторгненням російських окупаційних військ у Грузію.

Чи могло так бути і 2016 року? Про те, що щось пішло не так, свідчить несподівана відставка майже відразу після кримського інциденту очільника адміністрації президента РФ, близького в минулому соратника Путіна Сергія Іванова. Можна зробити припущення, що ситуація вийшла з-під контролю, коли ще не було накопичено достатньої для наступу кількості військ та не здійснене їхнє виведення на вихідні позиції на півночі Криму, тож довелося або починати діяти, або робити гучні заяви. В даному випадку президент РФ Владімір Путін обрав друге. Інцидент із, так би мовити, «українськими диверсантами» був використаний керівником Росії для відмови від проведення зустрічі у «нормандському форматі» під час саміту «двадцятки».

> Опираючись на страх погіршення життя, російська влада ввела в маси «отруту імперського шовінізму», яка увійшла у підготовлені вени. Однак, дія отрути поступово закінчуватиметься і російський народ почне врешті-решт розбиратися, що вбивати українців не є патріотизмом, а є злочином.

Та «фокус» не вдався, і Путін змушений повернутися до діалогу. Як він зазначив після саміту: «Куди подітися, напевно, доведеться спілкуватися з Порошенком». Всі ці події засвідчують, що українцям знову необхідно

боротися за своє існування із сусідньою країною, яка у стилі кривавого та невгамовного Мефістофеля ніяк не може заспокоїтися, доки не змусить того, кого вважає більш слабшим, обслуговувати свої апетити. Вражає масовий психоз, який охоплює колись братній нам народ та певний прошарок колаборантів з тимчасово окупованих територій. Приміром, шоу пропутінського байкерського клубу «Нічні вовки», присвячене «п'ятій імперії», яке відбулося в серпні цього року в тимчасово окупованому Севастополі. Жодна ерудована людина не зрозуміє, як можна в інформаційному суспільстві канонізувати варварство, звірячу лють до інших народів, виправдовувати вбивства. Якщо вже ментальні здібності занизькі, то хоча б інстинкт самозбереження якось відвертав би «відпускників» та «добровольців» (точніше – найманців та вбивць) від поїздок до Донбасу.

Чесно кажучи, трошки починаєш сумніватися в тому, що світ не перевернувся, коли на цьому, так би мовити, шоу слухаєш, як якийсь дивний персонаж у смугастому тільнику та шортах на тлі хору Чорноморського флоту РФ

В окупованому Севастополі відбулося мото-шоу друга Путіна, ватажка мотоклубу «Нічні вовки» Олександра Залдостанова, відомого за прізвиськом «Хірург». В межах шоу публіці показали виставу «П'ята імперія», яку доповнювали пісні про «ополченців», прапори Росії, «ДНР» і портрет Сталіна

співає пісню у стилі «Блакитних беретів» (які колись співали проникливі пісні про війну у Афганістані), в котрій оспівуються вбивці, які зрівняли із землею колись один із найгарніших аеропортів у Європі.

Особливо цинічними є намагання російської пропаганди поєднати російську православну церкву та цінності будівників соціалізму. Адже історично саме комуністи руйнували православ'я у СРСР. Чи, можливо, апологети «руського мира» забули, що навіть за хрещення малої дитини можна було «вилетіти» із доблесних лав членів Комуністичної партії Радянського Союзу? В даній ситуації в України немає іншого шляху, як нарешті утворити у своїй країні єдину помісну православну церкву з канонічними цінностями, яка була б відділена від держави та відігравала роль душпастора своїх парафіян, а не одного з механізмів, які сусідня країна використовує для руйнації України.

Предстоятель Російської православної церкви патріарх Кирило нагородив беззмінного лідера комуністів Геннадія Зюганова церковним орденом і побажав успіхів в «справі захисту традиційних цінностей»

Виникає запитання, чи є російський народ таким кровожерливим, що готовий нищити все українське? Відповідь на нього можна знайти в лекціях російського історика, професора МДІМО Андрія Зубова. 1991 року Росія скористалася своїм шансом та встала на рейки демократії. Власне тоді була зроблена велика помилка – не було розбудовано цивілізований інститут права власності, з'явилися олігархи, а великій частині населення довелося жити на межі бідності.

Потім у Росії були ситі двоти-

Єдине, що сьогодні стримує розгортання нового етапу військової агресії проти нашої країни, – це розуміння російським керівництвом неминучості великих втрат від протистояння з нашою армією

сячні, коли великі ціни на нафту вселили впевненість, і росіяни відчули реальне покращення, а влада поступово була узурпована колишніми пітерськими чекістами. Проте 2014 рік приніс обвал цін на нафту, а відтак – зниження рівня життя та невпевненість у завтрашньому дні. Лякаючи погіршенням життя, російська влада ввела в маси «отруту імперського шовінізму», яка увійшла в підготовлені вени. Однак дія отрути поступово закінчуватиметься, і російський народ почне врешті-решт розуміти, що вбивати українців є не патріотизмом, а злочином.

Проте це буде дещо пізніше, а тепер, на жаль, російський народ доведений до такого ступеня зомбування, що насправді починає вірити у свою велич та особливу місію, а також у ворогів навколо. За таких умов російські керівники можуть готуватися до нападу на іншу незалежну країну, не остерігаючись народного осуду та непокори всередині власної країни. Єдине про що не слід було б забувати путінській банді, що народ насправді не такий вже дурний, тож час відплати невідворотний, адже росіяни довго запрягають, але потім дуже швидко їдуть. Чи зможе Росгвардія впоратися з народним гнівом на тлі погіршення соціально-економічної ситуації в Росії? Щодо цього є великі сумніви.

Повертаючись до сьогодення, замислюємося, чи варто очікувати відкритого, а не гібридного наступу Росії на Україну? З військового погляду Росія до цього готова. Існують питання політичні та економічні. Тут не все так просто, як здається. Певну кількість людей, які не бажають адекватно мислити, а таких, на жаль, у «святій Русі» багато, вірні путінці поки що переконали. Залишається довести свою «правоту» іноземцям, а це вже складніше, люди в розвинутих країнах все ж таки звикли думати головою і відверту брехню за «чисту монету» не сприймають. Санкції все ж таки впливають на російську економіку дедалі сильніше.

Як же діяти в таких умовах Україні?

По-перше, консолідувати суспільство навколо ідеї відродження нації. Нації, в якій головуватиме верховенство права. Нації, в якій олігархат не матиме важелів впливу на керівництво держави, в якій корупція вимре, як колись динозаври.

По-друге, нарощувати аргументаційну базу для спілкування із ворогом, який не розуміє, що таке міжнародне право, тобто зміцнювати своє військо.

По-третє, поступово переходити до наступальної тактики у діалозі з агресивно налаштованим сусідом.

Сергій МЕЛЬНИК

ДІЯТИ НА ВИПЕРЕДЖЕННЯ

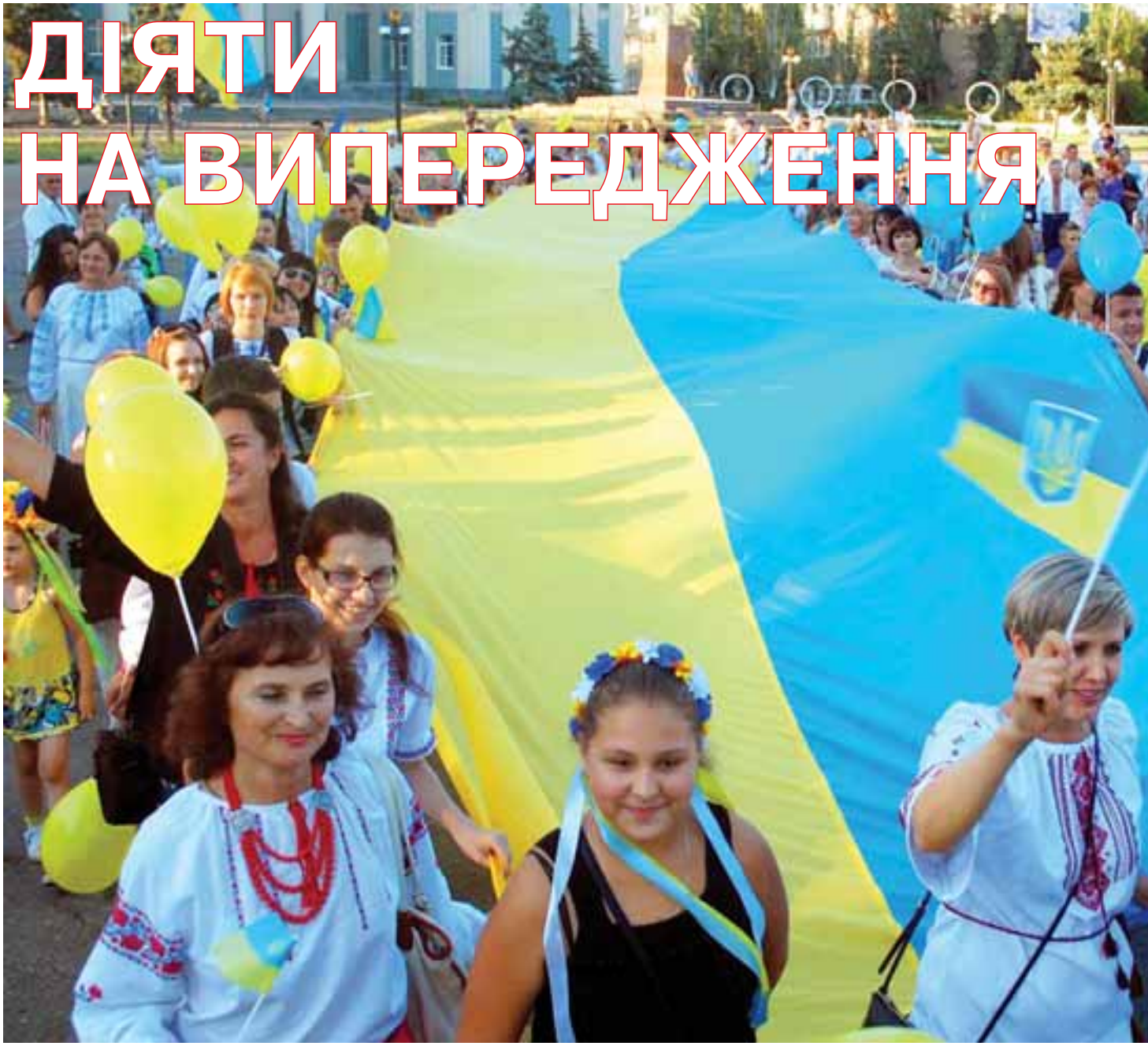

Стан, коли війна не оголошена, а на перший план виходять такі позиції, як інформаційний вплив, підрив економіки, нівелювання політичного устрою – явні ознаки гібридної війни

Багато теоретиків сучасності відкидають саме поняття «гібридна війна», мотивуючи це тим, що всі попередні війни мали схожі ознаки. І вони мають рацію, але не повністю. Український дипломат Дмитро Кулеба дав визначення такого протистояння: «Вона стара, як світ. Але вперше в історії саме в Україні Росія звела гібридну війну в абсолют... Вона метафізична та важко вловима. Вона всюди і водночас ніде».

Незрима війна в Україні показала всю свою міць на початку 2014 року: вірус російської пропаганди швидкими темпами в'їдався в мізки українців, а протиотрути не було. Загарбницька тактика РФ розповзалася теле– та радіоефірами, досягаючи свого апогею навіть у країнах Заходу. За словами лідерів Кремля, стояли пусті фрази, а реальні дії маскувалися під «гумконвої», «ввічливих чоловічків», «військові навчання» тощо. Цей феномен став для багатьох приводом для вивчення та усвідомлення його першопричин та наслідків. Координатор бюро протидії гібридній війні Євген Магда – один із перших, кому вдалося провести ана-

літичну роботу в цьому напрямі. У своїй книжці з влучною назвою «Гібридна війна. Вижити та перемогти» автор спробував знайти формулу виходу із ситуації, в якій і Україна, і кожен українець опинилися в заручниках.

– Пане Євгене, ситуація, яка склалася, була певною мірою прогнозованою. Та все ж українці до війни не готувалися, саме на це розраховувала кремлівська влада?

– Протистояти такій війні не кожна держава зуміла б. Все ж таки був розрахунок російського керівництва на те, що Україна не вистоїть, а ми не дамо гідної відсічі. А прагнення російського політичного керівництва підім'яти під себе Україну виникло не вчора. У 90-х роках XX століття Росія ще не мала таких потужних та дорогих енергетичних ресурсів. Вона проявляла себе в якихось дрібніших вчинках. Наприклад, маршкидок батальйону на Пріштіну для того, щоб захопити аеропорт раніше, ніж це зробив натовський контингент у Косові. Не більше того.

Координатор бюро протидії гібридній війні Євген Магда

Лише після подій на Майдані, які достатньо сильно налякали російське керівництво, воно почало зосереджуватися на вирішенні, так би мовити, «українського питання». Тут цікавий момент, що про формат «Україна – failet state», тобто держава яка не відбулась, у Росії почали говорити 2005 року. Тоді остаточно і оформлюється концепція «руського миру». Зіграло росіянам на руку й те, що ціна на нафту стрімко зростала, що дозволило їм вкладати шалені гроші не лише в свою державу, а й у нашу – у вигляді створення проросійських організацій, які почали діяти ще за президентства Віктора Ющенка. Річ у тому, що до Помаранчевої революції росіяни не приділяли занадто багато уваги питанню, як вплинути на нашу державу, бо і Кравчук, і Кучма були для них передбачуваними. Коли відбулася Помаранчева революція і кремлівський сценарій «Янукович – президент» провалився, то росіяни почали шукати протидію всередині своєї країни і думати, як загарбати Україну.

– Чому загарбницькі дії Кремля розпочалися з Криму? Якою є першопричина?

– Крим для Росії був показовим, тому що там базувався флот. Тут треба дивитися не у військово-морському сенсі, а у воєнно-політичному. Бо таке співіснування дало можливість базуватися на материковій частині наземним підрозділам Чорноморсь- кого флоту, діяти ФСБ з метою контррозвідки. І не варто забувати, що саме у Криму офіцери ще радянського Військово-морського флоту мали змогу після виходу на пенсію не змінювати місця проживання. Це потужний прошарок людей, які підтримували все, що їм говорила Москва. Вони бачили реальні переваги у вигляді більш високих зарплат, будинків для офіцерського складу, які будувалися в Севастополі та інших приморських містах.

Проблема в тому, що в України не було кримської політики. І якщо ми подивимося в певну ретроспективу, то в нас кримських татар вважали потенційними зрадниками, які прагнули приєднатися туди, де живе більше татар, наприклад, до Туреччини.

– Багато політиків, аналітиків, військових та інших діячів почали використовувати назву «гібридна війна», не розуміючи до кінця її контексту. Що особисто ви вкладаєте в це поняття?

– Гібридна війна – це прагнення однієї держави підкорити іншу своїй політичній волі, при цьому військові аспекти не є першочерговими. Мета такої війни не в тому, щоб захопити території, а щоб зневірити людей, які живуть на цих територіях, налаштувати їх проти чинного політичного ладу. І оскільки такий вплив здійснюється на громадян іншої держави – це війна. Якщо говорити про події Другої світової, в неї чіткі хронологічні рамки. Можна сперечатися щодо її початку: 1931 року в Манджурії з нападу Японії чи 1 вересня 1939 року після провокації в Глейвіці. Але всі чітко знають, що вона завершилася 2 вересня 1945 року на борту лінкорна «Міссурі» в Токійській затоці. І війна чітко оголошувалася.

У гібридній війні, де протистояння може відбуватися в різних формах, саме інформаційний сегмент є ключовим, бо він створює порядок денний, він визначає, йде війна чи ні. Коли відбувалася анексія Криму, російські інформаційні агенції подали фейкову інформацію, що флагман ВМС України «Гетьман Сагайдачний», повертаючись з міжнародних навчань, підняв георгіївський прапор – це приклад, який показує, що вони ігнорують всі норми пристойності. Нині тактика змінилася, але формула залишилася. Росія діє за напрямами – з одного боку, у своїх громадян формує монолітне ставлення до ситуації, що тут «фашисти, карателі», з другого – різноманітно дезінформує громадян України. Процес переписування історії, процес коригування свідомості, впливу на мізки дуже цілеспрямований та цинічний, на нього не шкодують ресурсів. Звідси третій напрям – формування відповідного погляду на Заході. Я переконаний, бо бачу наскільки інтегровані російськомовні канали в мережі мовлення, наприклад, в готелях. На тлі інших новинних каналів SNN, BBS, Євроньюз RT не сприймається як недоканал.

– Як створюється інформаційний простір, що здебільшого базується на фантомних ідеях, вигаданих історіях, безглуздій брехні й при всьому тому не розпадається?

– Кремлівська пропаганда взяла на озброєння відомий вираз Геббельса «Чим більша дурниця, тим легше в неї повірити».

І тут спрацьовує багато психологічних моментів. Наше суспільство живе в шоковому стані, адже проблеми на Донбасі інспіровані ззовні. Там не було потреби до березня 2014 року навіть говорити про сепаратизм. До початку бойових дій нам чотири роки втовкмачували: Донбас всіх годує, Донбас – це основа української державності, без Донбасу нічого не буде. Водночас ми будували мирну державу. Але загибель Небесної сотні шокувала суспільство, але не встигли отямитись, отримали новий шок – Крим. Думаю, що план Путіна був доволі простим. Анексію Криму запланували на 2015 рік під президентські вибори. Євромайдан перевернув усі їхні плани, але схема була вже готова. Щодо дій на Донбасі – вони прагнули створити низку народних республік, які б відрізали Наддніпрянську Україну від Чорного моря. Для чого? Український експорт має цікавий характер – у нього велике брутто обсягів: зернові, руда, продукція чорної металургії, хімпром. Тобто їх можна вивозити насамперед кораблями. Залізницею це невигідно.

Щодо інформаційного простору, то Росія вибудовує перегляд денний дуже цілеспрямовано. Є цікаве дослідження російської компанії «Медіалогія»: 2015 року 9 місяців головний ворог – це Україна, 2 місяці – Ісламська держава, і тільки в грудні стала Туреччина. За місяць 150-мільйонну країну в інформаційному сенсі можна розвернути і змусити вірити, що вчора був один ворог, а сьогодні інший. Росія наразі послабила градус впливу на Україну, але це не означає, що вони вже не зацікавлені в нашій державі. Їм, щоб тримати аудиторію в постійній напрузі, потрібні перемоги, потрібно весь час просуватися на Донбасі вперед.

За моїми спостереженнями, вимальовується цікава тріада в російських діях. Особливо це яскраво проявлялося під час бойових дій біля Іловайська і під час боїв за Дебальцеве. Перший етап – нагнітання жаху. Полонені, вбиті, трофеї – інформація гіпертрофується, відповідним чином монтується і видається широким потоком. Чого не видає ІТАР-ТАРС, видає «Лайфньюз», а люди це активно підхоплюють. Другий етап – психологічний тиск у тилу. Яким чином? За допомогою електронних засобів радіоелектронної боротьби генеруються смс. Нині категорично забороняється використовувати мобільні телефони на лінії зіткнення через те, що можна визначити ваших абонентів, з якими ви найчастіше спілкуєтесь. Саме їм відправляють смс із вашого телефона, розхитуючи ситуацію в тилу. Генерують такі меседжі, як, наприклад, втеча офіцерів із поля бою в той час, коли сотні сепарських танків їдуть на українські позиції. І третій момент – створюється клон вашого мобільного номера і видається інформація, номер при цьому блокується. Тобто зв'язок в один бік. Це демонстрація того, що настав момент абсолютної напруги. Проти нас воюють професіонали, здатні перетравлювати ту ситуацію, яка в нас є, і активно її коригувати.

> «Треба припинити думати, що війна – це коли воюють, а мир – коли не воюють. Можна бути у війні не воюючи...»
>
> *Євген Месснер*
> *воєнний теоретик XX ст.*

– Чи може взагалі бути якась вакцина від інформаційної війни?

– Треба шукати можливості говорити на Донбасі та у Криму не про війну, а про мир. Бо якщо ми будемо говорити про війну, ми не виграємо. Ми маємо рухатися вперед. Нам не потрібно вигадувати, нам потрібно виносити на загал меседжі мирних змін на кшталт: «У Краматорську відкрили нову школу»; «В Попасній відремонтували житловий будинок». Таким чином можна створювати настрій, що Україна і Донбас – це єдине ціле, Донбас для нас важливий. У нас бракує того, щоб люди говорили в одному форматі. На жаль, на сьогодні цього немає.

Інформаційний компонент у гібридній війні є найвпливовішим. І Україні треба не лише відповідати на виклики, а їй було б непогано випереджати й завдавати власну політичну та інформаційну стратегію.

Інтерв'ю провела
Галина ЖОЛТІКОВА

«Серед нас були і справжні герої, і негідники…»

Історія партизанського руху в Україні – це історія героїзму і відваги, людяності й благородства, мужності і порядності.

Українці глибоко шанують людей, які залишилися на окупованих територіях і вступили в нещадну боротьбу з ворогом, схиляють голову перед світлою пам'яттю тисяч розстріляних, закатованих у гестапівських катівнях підпільників.

Але було чимало й іншого – боягузтва і мародерства, коли народні месники відбирали у своїх же співвітчизників, а то й односельчан, останню крихту хліба. Та про це колишня компартійна влада воліла не згадувати. Не згадують про ці факти й у сьогоднішній путінській Росії

«Сотні тисяч радянських людей пішли в партизани…»

Влітку 1941-го – за кілька днів після нападу Німеччини – Раднарком і ЦК ВКП(б) СРСР ухвалили постанову про створення партизанських загонів. У ній, зокрема, було сказано:

«В захоплених ворогом районах створювати партизанські загони і диверсійні групи для боротьби з частинами ворожої армії, для розпалювання партизанської боротьби скрізь і всюди, для підриву мостів, доріг, псування телефонного і телеграфного зв'язку, підпалювання складів».

А вже восени газета «Правда» стверджувала, що «під ногами окупантів горить земля, немає такого місця, де б вони почувалися в безпеці. І все це завдяки нашим доблесним партизанам».

Та як було насправді? Чи дійсно окупантів на кожному кроці підстерігала смертельна небезпека? Скільки ж їх, народних месників, було в реальному житті?

Щоб відповісти на ці непрості запитання, звернімося до документів. Так у березні 1942 року нарком внутрішніх справ Української РСР Василь Сергієнко у доповідній записці на ім'я секретаря ЦК КП(б)У Дем'яна Коротченка повідомляв, що «НКВС УРСР сформував 1874 партизанські загони, чисельність яких становить 29 307 осіб, а також заслав у тил ворога 776 агентів». А з доповідної записки НКВС СРСР, датованої 1 травня 1942 року, дізнаємося, що «в Україні діє 37 партизанських загонів, до яких входять 1918 осіб».

То де ж правда? Є два варіанти. Перший – Сергієнко збрехав, доповідаючи про кількість народних месників. Другий – за 10 місяців війни вони були знищені гітлерівцями або ж порозбігалися по домівках. Історики, які досліджують цю тему, більше схиляються до другого варіанта.

– Люди, зіткнувшись із німцями, побачили, що це надто грізна сила і перестали вірити в перемогу над ними, – вважає доктор історичних наук Сергій Сегеда. – Знали й про те, що родини партизанів гітлерівці знищували. Також серед широких верств населення, яке неабияк постраждало од радянської влади, панували антирадянські настрої.

Навесні 1944-го Микита Хрущов заявив: в Україні діяли 228 партизанських загонів, а їхня чисельність становила 60 тисяч осіб. Проте вже 20 серпня, тобто менше ніж шість місяців по тому, в доповідній записці Українського штабу партизанського руху йшлося про 115 тисяч, а ще за кілька місяців у його ж документах фігурує інша цифра – 180 тисяч. У травні 1945-го ЦК КП(б)У вже оперував даними в 200 тисяч.

У лютому 1948 року була створена спеціальна комісія при ЦК КП(б)У для перевірки діяльності радянських партизанів і підпільників на окупованій гітлерівцями території. Вона виявила чимало псевдопартизанів, фальшивих приписок про буцімто знищені сотні нацистських окупантів і навіть неіснуючі загони!..

Після таких фактів кількість учасників партизанського руху, здавалося б, повинна була зменшитись. Однак на середину 50-х років їх знову почала стрімко більшати. Зокрема, на XVI з'їзді КП(б)У йшлося вже про 220 тисяч партизанів. І коли в процесі підготовки нової історії КПРС виявилося, що в сусідній Білорусії – значно меншій за чисельністю населення і територією – було в півтора раза більше народних месників – 360 тисяч, то українські партфункціонери поставили питання про те, аби тодішній керівник СРСР Микита Хрущов дозволив внести зміни в підготовлену до друку книгу, сформулювавши їх приблизно таким чином:

«На тимчасово окупованій території України діяло понад мільйон партизанів, що спиралися на

активну підтримку трудящих України». Проте Москва, мабуть, не дозволила вдаватись до таких фальсифікацій: 1975 року, коли відзначалося 30-річчя перемоги, Володимир Щербицький – тодішній перший секретар ЦК КПУ – заявив, що «на окупованих територіях воювали 500 тисяч радянських партизанів»...

Тож скільки було реальних, а не міфічних партизанів у роки Другої світової війни на теренах України? Назвати точні цифри і сьогодні ніхто не наважується. Утім історики, які досліджують партизанську тему, впевнені: набагато менше, ніж вважалося за радянських часів. При цьому схиляються до думки, що найбільше їх було взимку 1944-го – близько 50 тисяч. А загалом через партизанські загони пройшло близько 100 тисяч осіб.

Щодо втрат, яких зазнали німці від дій партизанів, то й тут важко назвати точні цифри. Раніше вважалося – на офіційному рівні – 500-600 тисяч гітлерівців. Проте американські історики, які вивчають тему партизанського руху в окупованих країнах, категорично не згодні з цією цифрою. Зокрема, проаналізувавши німецькі джерела, вони пишуть про 30-45 тисяч загиблих солдатів вермахту й українських поліцаїв, старост та інших колабораціоністів.

«Партизани відібрали останню хлібину...»

Що радянські люди знали за часів СРСР про війну з гітлерівською Німеччиною? Лише те, що дозволяли їм кремлівсько-партійні ідеологи на чолі з Михайлом Сусловим. Тож невідомо було про мільйони солдатів, які в перші дні війни потрапили в полон, бездарно програні радянськими генералами військові операції тощо. Радянська пропаганда всіляко звеличувала і партизанський рух, замовчуючи факти, які дискредитували його. Але після того, як СРСР розвалився, а архіви партійних і державних органів влади, спецслужб стали доступними кожному, хто цікавиться нашою історією, ми здригнулися від правди. Справжньої правди. А люди, які були свідками замовчуваних подій, заговорили, не боячись потрапити до психлікарень чи на Колиму.

Навесні 1943 року партизани Федорова, які діяли на Чернігівщині, розгромили нечисленний німецький гарнізон. Гітлерівці вирішили помститися і вщент спалили селище Корюківку, а його жителів – близько 7 тисяч – розстріляли. Ця екзекуція тривала кілька годин. На очах народних месників, які здаля спостерігали за її перебігом. І хоча їх було понад дві тисячі, а фашистів менше 500, вони все ж не втрутились.

А хто не знає про трагедію поліського села Копище, що на Житомирщині? Влітку 1943 року нацисти влаштували каральну операцію «Фрау Хельга», спаливши живцем 2 887 жителів, з них 1 347 дітей. Врятувалося тоді лише 50 людей, які зуміли вирватися з палаючих хат і добігти до лісу. Звірства гітлерівців стали відповіддю на з'їзд партизанів, який ті провели неподалік цього селища. Люди, які вціліли, розповідали потім, що селяни благали партизанів не збиратися, розуміючи, чим це їм загрожує. До речі, коли запалали селянські хати, жоден з месників не кинувся їм на допомогу...

У 80-ті роки один мій знайомий, який в роки війни проживав на окупованій території, розповідав, як інколи поводилися партизани.

– Неподалік нашого села стояв їхній загін, яким керував колишній секретар райкому партії, – говорив Антон Миколайович. – Так ось, до нас ледь не щоночі навідувалися бородаті люди, вимагаючи в матері хліба, сала і самогону. І це при тому, що, окрім мене, на руках матері було ще четверо дітей, а батько наш воював на фронті!

Вони знали про це, але їх ніщо не зупиняло. Коли ж у нас не залишилося нічого їстівного, то вони відібрали козу – нашу годувальницю. Румуни, чий гарнізон був розміщений за 20 кілометрів, теж навідувалися до нашої хати. Проте нічого не забрали...

Факти пограбувань селян, мародерства з боку партизанів визнавав і сам Федоров – ватажок одного з найбільших партизанських загонів. Восени 1943 року він подав на ім'я Микити Хрущова доповідну записку, в якій ішлося про дії партизанів, котрими командував Бринський. В ній він писав:

«Доводимо до Вашого відома, що дії низки командирів цього з'єднання (не кажучи вже про рядових партизанів, які тероризу-

ють мирне населення побиттями, вбивствами і мародерством) проведені, як правило, у формі бандитизму, грабування і мародерства, потребують Вашого втручання».

А ось що пише в доповіді від 27 березня 1944 року комісар Кам'янець-Подільського партизанського з'єднання ім. Жукова Миронов:

«У більшості загонів склалася думка, що всі місцеві жителі Західної України націоналісти, і, заходячи в села, вони проводили майже поголовне вилучення худоби і майна, вбивали чоловіче населення».

Окозамилювання

Радянська історія довго розповідала, що партизани знищили «сотні тисяч фашистів, десятки тисяч танків і автівок, підірвали тисячі мостів і залізничних вагонів».

Постає цілком закономірне запитання: якщо це правда, то чому ж тоді Україна і значна частина Росії і Білорусії так довго перебували під німецьким чоботом? Лише з розпадом Радянського Союзу, коли архіви стали доступні, ми дізналися багато правди про ті події. Наведу кілька фактів того, як партизани вдавалися до окозамилювання.

У радіограмі № 8554 від 5 вересня 1943 року, адресованій секретарям ЦК КП(б)У Микиті Хрущову і Дем'яну Коротченку, командири кількох партизанських загонів повідомляли:

«Просимо дати вказівку Федорову і Дружиніну (командири партизанських загонів) щодо їхніх неправильних дій. Три руйнування ... на залізницях Брест-Ковель, Брест-Пінськ, Ковель-Сарни жодного стосунку не мають до Федорова, але він бере на облік усі вибухи і повідомляє в Москву як про підриви, здійснені його загонами. Така поведінка не більше, ніж обдурювання уряду».

До речі, це був не найтяжчий гріх, скоєний Олексієм Федоровим. Адже в молоді роки він воював проти Української Народної Республіки. А наприкінці 30-х, коли обіймав посаду першого секретаря Чернігівського обкому партії, вирізнявся в пошуках «ворогів народу» і їхньому покаранні: лише у вересні 1938 року підписав списки, за якими було розстріляно 297 осіб, а кілька сотень приречено на заслання.

1966 року Микола Струтинський – один із найактивніших учасників опору – виявив дивні речі у книзі Героя Радянського Союзу і керівника Рівненського підпілля Терентія Новака. Особливо його вразила розповідь про підрив німецької їдальні, яку начебто знищив особисто «товариш Новак».

«Новак доповів командирові загону, що вибухом міни було знищено кілька німецьких генералів, багато офіцерів і солдатів. Тепер він конкретизував цифру. Виступаючи 7 червня 1965 року на львівському телебаченні, сказав, що в цій їдальні було вбито трьох генералів, чотирьох підполковників і 80 офіцерів. З усією відповідальністю заявляю, що це зухвала брехня. У солдатській їдальні німецькі генерали і офіцери не харчувалися. Не було їх там і на момент вибуху. Насправді в результаті вибуху міни були тяжко поранені лише двоє: рядовий солдат-власовець і Червинський, який виконував наші завдання в комендатурі міста», – писав Струтинський у листі, якого він надіслав до Інституту історії УРСР....

– Серед нас були як справжні герої, котрі йшли в бій заради інших людей, так і негідники, які не стільки воювали, скільки чинили різні неподобства, – розповідав під час святкування 70-ї річниці перемоги у Другій світовій війні Микола Козаченко. – Але останніх було значно менше і не вони визначають обличчя партизанського руху в Україні.

Якою б не була наша історія, вона наша. І ми повинні її знати – від титли до титли, як писав великий Шевченко. І пам'ятати, що серед партизанів були тисячі справжніх патріотів, які щиро прагнули одного – визволення рідної землі від окупантів. І задля цього не шкодували своїх життів. Вони не написали мемуарів і не отримували після війни ордени і медалі, не тішилися в променях народної слави і не засідали в президіях зібрань з нагоди чергової річниці перемоги. Вони були звичайними воїнами. І ми повинні пам'ятати про них. І шанувати тих, хто ще є поміж нас.

Сергій ВАСИЛЬЄВ

ТРАГЕДІЯ

29 вересня – День вшанування пам'яті жертв Бабиного Яру. 75 років тому тут знайшли смерть сотні тисяч людей: точна кількість знищених євреїв, українців, росіян та представників інших національностей і досі невідома

Аби заглушити крики євреїв, гітлерівці вмикали військові марші

Перша згадка про урочище Бабин Яр датується 1401 роком: саме тоді жінка-шинкарка, яка володіла тут ділянкою землі, продала її Домініканському монастирю. У XV-XVII столітті воно вже згадується як урочище Бісова баба або Шалена баба. Та все ж до вересня 1941 року про нього знали здебільшого лише кияни. Згідно з планом довоєнної реконструкції міста в цьому мальовничому куточку планувалося посадити парк і побудувати лижну базу. Та не так сталося, як гадалося: воно стало місцем кривавих злочинів гітлерівців.

До нашої столиці вони увійшли 19 вересня 1941 року. І вже наступного дня приступили до реалізації плану Адольфа Гітлера щодо повного винищення євреїв. Правда, спочатку розстріляли понад 700 пацієнтів психоневрологічної лікарні ім. Івана Павлова, яка, до речі, і сьогодні діє неподалік урочища. А 27 вересня комендант міста видав наказ, у якому було сказано:

«Всім жидам міста Києва і околиць зібратися в понеділок дня 29 вересня 1941 року до 8 год. ранку при вул. Мельника – Доктерівській (коло кладовища). Всі повинні мати з собою документи, гроші, білизну та інше. Хто не підпорядкується цьому розпорядженню, буде розстріляний. Хто займе жидівське мешкання або розграбує предмети з тих мешкань, буде розстріляний».

Дорога смерті

Люди не знали, що кати «евакуюють» їх на той світ. Тому охоче виконували отримане розпорядження, сподіваючись, що їх відправлять у глибокий тил – подалі од війни. Та коли вони почали прибувати на північну околицю Києва, їх збирали в групи і вели до урочища, не забувши відібрати їхній крам.

– У 1941-му мені виповнилося 8 років, але я й досі пам'ятаю довжелезні колони людей з невеличкими вузликами, – згадує киянка Марія Антошець. – Вони рухалися

НАЦІЙ

Бабин Яр

нашою вулицею, а на роздоріжжі з нинішньою Дорогожицькою, стояли оповиті колючим дротом протитанкові «їжаки». Людей, які опинялися за ними, німці вже не випускали назад. Моя мати випадково стала свідком гітлерівських злодіянь і бачила, як вони їх роздягали, вишиковували в шеренги і кілька десятків автоматників починали поливати нещасних свинцем. Людей охоплювала істерика, вони несамовито кричали. Тож німці, аби заглушити їхні крики, вмикали музику, переважно військові марші.

А ось як згадувала ті страшні події Діна Вассерман – актриса Київського лялькового театру:

«На моїх очах людей роздягали, били, вони істерично сміялися, мабуть, божеволіли, ставали за кілька хвилин сивими. Немовлят виривали в матерів і кидали вгору через якусь піщану стіну, усіх голих шикували по дві-три людини та вели на якесь узвишшя до піщаної стіни, в якій були прорізи. Туди люди входили й не поверталися».

Вина нещасних полягала лише в тім, що вони були євреями, яких так ненавидів Гітлер, хоча і в його жилах, як стверджують деякі історики, теж текла єврейська кров. Розстріли продовжувалися аж до визволення міста.

«Спливаю кров'ю – але не зраджу таємниці друзів»

Бабин Яр у світі здебільшого відомий як місце масового винищення єврейського населення столиці України. Насправді ж він став великою братською могилою людей багатьох національностей, які на той час перебували в Києві. Серед тих, хто знайшов тут останній притулок, є чимало представників національно-визвольного

Карателі за роботою...

руху, більш відомих тоді як українські націоналісти. Зокрема в лютому 1942-го тут загинуло подружжя Теліг – Олена і Михайло, провідний член Організації українських націоналістів (ОУН) Домазар (Діброва), який, перебуваючи у камері Лук'янівської в'язниці, кров'ю написав: «Спливаю кров'ю, але не зраджу таємниці друзів». Загалом у 1941-1943 роках тут знищили 621 члена ОУН. Ось і вір твердженням сьогоднішніх російських пропагандистів про «тісну співпрацю українських націоналістів і німецьких фашистів»!..

У Бабиному Яру фашисти розстріляли православного архімандрита Вишнякова та протоієрея Павла, відомого на той час поета-закарпатця Івана Ірлявського, представників інтелігенції Івана Кошика, Романіва та Сиченка, проректора Київського політехнічного інституту, учасника визвольних змагань 1917-1919 років Тодота Чередниченка. Всі вони належали до різних верств населення, сповідували різні політичні й релігійні погляди, але любили Україну і тому становили для ворога неабияку загрозу. Наприклад, архімандрит Олександр восени 1941-го звернувся до киян зі словами:

«Фашистські розбійники напали на нашу Батьківщину... Церква Христова благословляє всіх православних на захист священних границь». Наступного дня його схопили гестапівці й одразу ж доправили до Бабиного Яру. Тут, як згадували потім очевидці, які зуміли вирватися з того пекла, його роздягнули, прикрутили колючим дротом до хреста й підпалили. Після цього палаючий хрест з людиною штовхнули в яр...

А скільки червоноармійців, підпільників закінчили тут земний шлях! Цього ми вже ніколи не дізнаємось. Але відомо, що серед розстріляних – сотні полонених Сирецького концтабору, матросів Дніпровської флотилії, які чинили ворогу затятий опір. До рук радянських спецслужб потрапили дані айнзацгрупи "Ц" – спеціального загону карателів, до якого входили представники німецької поліції, СД і СС. І вони свідчили, що лише протягом 29-30 вересня було знищено 33 771 особу. При цьому гітлерівці не враховували дітей до трьох років, яких теж тут розстрілювали! А також ромів, знищивши в перші дні масових розстрілів 5 їхніх таборів. А в кожному з них були сотні людей. Тож, зважаючи на ці цифри, кількість жертв Бабиного Яру обчислюється сотнями тисяч...

Комплекс пам'яток в урочищі Бабин Яр у Києві

Жертви й їхні кати

Українці – праведники світу

Російська пропаганда робить все, щоб скомпрометувати українців. Особливо їхні дії в роки Другої світової. Наприклад, хто не пам'ятає російський фільм «Матч», у якому наші діди зображені як вірні прислужники нацистських окупантів. А ще – як карателі єврейського народу, що відзначилися своєю активністю й у Бабиному Яру. Та попри всі старання кремлівських пропагандистів, є багато доказів того, що саме українці в роки війни врятували чимало євреїв. Про це, наприклад, йшлося й на одній з міжнародних конференцій, присвячених цій проблемі. На ній, зокрема, зазначалося, що саме завдяки нашим співвітчизникам було врятовано тисячі представників цього народу. За словами Ігоря Щупака, директора Всеукраїнського центру вивчення Голокосту «Ткума», при цьому вони ризикували власним життями.

– Якщо голландець чи данець рятував єврея в Західній Європі, він наражався на небезпеку бути оштрафованим чи заарештованим на кілька тижнів, – говорить пан Ігор. – Через нацистську расову політику та особливе ставлення до слов'ян, якщо українець рятував єврея, то знищували цього українця і всю його родину разом із дітьми. Україна посідає четверте місце в світі за кількістю праведників народів світу, хоч наші дослідження почалися лише 1991 року, а Голландія, Польща, Франція, які нас випереджають у цьому сенсі, почали займатися ними відразу після війни. У нас справді вдесятеро більше людей рятувало євреїв, аніж маємо на сьогодні праведників народів світу.

Митрополит Андрей Шептицький, блаженний Омелян Ковч, родина Глагольєвих, атеїсти, віруючі чи ліберали – це люди, які здійснили подвиг, рятуючи людські життя і ризикуючи при цьому власним.

Забутий пам'ятник

Ще не відгриміли останні залпи Другої світової війни, як у березні 1945-го влада Української РСР ухвалила постанову «Про спорудження монументального пам'ятника на території Бабиного Яру». Та поки шукали кошти, у 1948-му Сталін ініціював антисемітську кампанію під гаслами на кшталт боротьби з космополітами. Оскільки під ними розумілися євреї, то про пам'ятник «забули». Правда, в колах інтелігенції ця тема мусувалася, але результатів не було: влада не забороняла, але й нічого не робила для увічнення пам'яті загиблих. Але 29 вересня 1966 року – з нагоди чергових роковин початку масових розстрілів – тут зібрався стихійний мітинг. На ньому виступили відомі діячі культури, письменники, зокрема, Іван Дзюба, Віктор Некрасов. Віктор Платонович, зокрема, сказав:

– Так, у Бабиному Яру, були розстріляні не тільки євреї, але тільки євреї були розстріляні тут лише за те, що вони були євреями. Тож коли ми віддамо їм данину шани, данину пам'яті?

Тоді ж, 1966-го, після того, як над нею добре «попрацювала» цензура, була надрукована книга Анатолія Кузнецова «Бабин Яр» – роман-хроніка одного з найстрашніших в історії людства злочинів. Надрукували її і за кордоном. Тому про трагедію Бабиного Яру змушені були заговорити на найвищому державному рівні, а в 1976-му нарешті відкрили пам'ятник.

За часів незалежної України у Бабиному Яру встановили пам'ятні знаки, які нагадують про розстріляних пацієнтів психіатричної лікарні й архімандрита Олександра, закатовану гестапівцями київську підпільницю Тетяну Маркус і українських націоналістів, зокрема Олену Телігу, а також про поневіряння вивезених на примусові роботи до Німеччини українців.

Сергій ЗЯТЬЄВ

Українська земля народила багато талановитих поетів і письменників, співаків і композиторів, космонавтів і ракетобудівників. А ще були в нашій історії знані полководці, чиї імена змушували тремтіти ворогів. Петро Конашевич-Сагайдачний – один із них. В історію він увійшов як полководець та політичний діяч, гетьман реєстрового козацтва, кошовий отаман Запорозької Січі, благодійник православних братств. Українські козаки під його проводом здобували не лише турецькі фортеці, а й російські міста

ГРОЗА БУСУРМАНІВ І МОСКОВИТІВ

На честь Конашевича-Сагайдачного названо вулиці в багатьох містах України, зокрема в Києві, Харкові, Дніпропетровську, Львові, Івано-Франківську, Чернівцях, Вінниці та в інших.

Ім'я Сагайдачного носять Національна академія сухопутних військ, Київська державна академія водного транспорту та Запорізький інститут МАУП. 4 липня 1993 року до складу ВМС України увійшов фрегат «Гетьман Сагайдачний», який став флагманом наших Військово-Морських Сил.

До речі, до недавнього часу в Севастополі стояв пам'ятник Сагайдачному. Та росіяни його демонтували, окупувавши це місто: і досі пам'ятають, як наш гетьман наводив на них жах кілька століть тому...

Біографію Петра Конашевича-Сагайдачного історики і дотепер ще достеменно не знають. Але відомо, що майбутній гетьман народився в галицькому селі Кульчиці близько 1570 року. Початкову освіту здобував у Самборі, потім навчався в Острозькій школі, що на Волині. Оточення юнака сформувало його переконання та політичні погляди. Насамперед як ревного поборника православ'я, який усе життя послідовно відстоював права та інтереси Київської митрополії Вселенського патріархату. Під час навчання Сагайдачний написав «Пояснення про унію», в якому виступив на захист православної віри. Цей твір високо оцінили сучасники.

Після закінчення навчання Петро переїхав до Львова, а згодом – до Києва, де працював домашнім учителем. Близько 1600 року він потрапив на Січ і в невдовзі став одним із її лідерів. Тоді йому було близько 30 років, і, схоже, що він уже мав достатній бойовий досвід: брав участь у боротьбі з татарами, які вчиняли набіги на прикордонні українські землі, і в антипольських козацьких ви-

ступах. Але справжня слава прийшла до нього саме на Січі, й в історію він увійшов насамперед як отаман і гетьман Війська Запорозького, здійснивши чимало успішних походів на ворога.

Поміж них був похід на Варну 1606 року, коли козаки здобули фортецю, що вважалася неприступною. Її штурм завершився знищенням усіх берегових укріплень та турецьких кораблів, які стояли на рейді. При цьому були визволені з неволі кілька тисяч полонених, а також захоплено значні трофеї та 10 турецьких галер з вантажем і командами.

У серпні 1614 року запорожці на сорока чайках подалися до берегів Туреччини, захопивши Трапезунд і узявши в облогу Синоп, а наступного, 1615-го, 80 козацьких човнів підійшли до Константинополя, спаливши вщент гавані Мізевні та Архіокі разом із флотом, що перебував там. Турецький султан послав навздогін за козаками цілу флотилію. Проте в морських битвах біля острова Зміїний і поблизу Очакова козаки розгромили турецьку флотилію та полонили турецького адмірала Алі-пашу.

Влітку 1616 року Сагайдачного було проголошено гетьманом Війська Запорозького. Після цього він замислив похід на турецьку фортецю Кафу, яка була великим і багатим містом, а також – головним невільницьким ринком Криму.

Турки, які ще не оговтались від нещодавньої атаки козаків на міста Румелійського узбережжя, не очікували такого швидкого нападу на цю фортецю. Адже вона мала міцні оборонні укріплення – 13-метрові зовнішні стіни завдовжки понад 5 кілометрів, а її гарнізон налічував кілька сотень вояків. 22 липня 1616 року Конашевич разом із кількома тисячами козаків висадилися на берег і підійшли до воріт Кафи. Відволікши вартових, перебралися через мури фортеці і відчинили ворота міста. Раптовим нападом вони

У 1616 році гетьман Сагайдачний з 2000 козаків здобув блискучу морську перемогу у Дніпровському лимані, розгромивши 14000 турецьку армію на 116 судах, яка була у складі ескадри Алі-паші

захопили міську цитадель і заходилися звільняти християнських невільників. Аби забрати якнайбільше бранців на свої чайки, козаки викинули чималу частину захопленого добра, чим підтвердили свою обітницю визволяти із неволі християн, яку давали перед походами.

Головні сили запорожців протягом 20 років були спрямовані на боротьбу з Османською імперією і Кримським ханством. Польський король Сигізмунд не перешкоджав діям козаків. На те були свої причини і в поляків, і в козаків. Запорожці офіційно не відмовлялися від підданства Речі Посполитої, оскільки для війни з турками потрібні були продовольство, зброя і боєприпаси, які надходили з міст, контрольованих польською шляхтою. Окрім цього, в разі тотальної війни з османами, яка зрештою і почалася невдовзі, зупинити їх можна було лише спільними українсько-польськими силами.

Польський король, зважаючи на те, що війна з Московією тривала, тож йому потрібні були союзники, змушений був погодитись на таке співіснування. При цьому навіть пішов на поступки, дозволивши збільшити кількість реєстрових козаків, а також визнавши в межах Речі Посполитої юридично скасовану православну церкву з її ієрархією та земельними володіннями.

А ось стосунки з російським царем Михайлом Федоровичем в Конашевича-Сагайдачного не складалися. Адже Москва, вважаючи поляків своїм головним ворогом, заприятелювала з турками і кримськими татарами,

намагаючись залучити їх до війни проти Варшави. А це ставило під удари полчищ султана насамперед українські землі. Зважаючи на такий складний контекст міжнародних відносин, що склалися на той час між Польщею, Росією і українським козацтвом, стає зрозумілим спільний похід українців і поляків на Москву 1618 року.

Королевич Владислав явно переоцінив свої сили й, підступивши до мурів міста, не лише не зміг ним заволодіти, а й потрапив у надзвичайно скрутну ситуацію. На його щастя, поруч опинилися українські козаки, які й врятували польське військо, вивівши його з оточення. Цей епізод відіграв важливу роль у подальшому розвитку українсько-польських відносин: затятий католик Сигізмунд III на знак подяки Сагайдачному за порятунок сина офіційно затвердив його гетьманом українського козацтва. Цим він визнав його реальну владу над переважною частиною Наддніпрянщини.

Хотинська битва 1621 року стала для Сагайдачного зенітом його слави як полководця, який зумів організувати надійну оборону козацького табору, що була спроможна витримати обстріли противника

Найбільшим тріумфом українських козаків стала Хотинська битва. У червні 1621 року, відгукнувшись на прохання польського короля, козацьке військо чисельністю понад 40 тисяч осіб вирушило в похід до польської фортеці Хотин, куди вже прямувала 150-тисячна турецька армія.

Саме під час Хотинської битви найбільше проявився військовий хист гетьмана Сагайдачного. Згідно із польським планом козацькі війська

Сьогодні «Хотинська фортеця» є Державним історико-архітектурний заповідником. Одним із семи чудес України

тримали оборону долини Дністра. Перші незначні сутички розпочалися 30 серпня, однак лише 2 вересня почали підходити основні загони Османа II. Не чекаючи на прибуття всіх військ, султан вирішив концентрованим ударом розгромити табір запорожців.

Проте масована атака турецького війська була відбита козацькою вогнепальною зброєю та артилерією. Це розлютило султана, тож він, поклявся, що нічого не їстиме, допоки не знищать козаків, і відправив свої добірні війська.

...Після трьох днів безперервних штурмів турецьке командування змушене було взяти перепочинок. Після цього, зрозумівши, що на оборонців Хотина не діють лобові атаки, турецьке командування вдалося до облоги польсько-українських військ. Зважаючи на чисельну перевагу турецького війська у живій силі та артилерії, Сагайдачний вирішує розпочати нічну війну, яка не лише завдавала значних втрат противнику, але й підривала його моральний дух.

У ніч з 18 на 19 вересня восьмитисячне козацьке військо вдарило по правому флангу османського табору. Козаки встигнули винищити декілька тисяч ворогів поки турецькі війська почали оговтуватись, а самі повернулися майже без жодних втрат..

У ніч з 21 на 22 вересня запорожці знову здійснили нічну вилазку та вбили щонайменше тисячу ворогів. При цьому їм вдалося знищити турецьких головнокомандувачів Черкес-пашу і Тогаднджи-пашу, а великий візир Гусейн-паша заледве врятувався втечею.

Наприкінці вересня командування польсько-козацьких і турецько-татарських військ розпочали переговори про укладення миру. Вони закінчилися підписанням угоди 9 жовтня 1621 року. Вранці 10 жовтня армія Османа II залишила свої позиції. За мирною угодою сторони домовлялися про відновлення дипломатичних зв'язків.

Кордон між Річчю Посполитою та Туреччиною встановлювався по річці Дністер. Туреччині і Кримському ханству заборонялося вчиняти набіги на українські та польські землі, а запорожцям – здійснювати походи на Крим і Туреччину.

Хотинська битва 1621 року стала для Сагайдачного зенітом його слави як полководця, який зумів організувати надійну оборону козацького табору, що була спроможна витримати інтенсивні артилерійські обстріли противника.

Під час оборони Сагайдачний використав тактику концентрованого вогню козацької піхоти по ворогу, що наступав. Після того, як вогонь вносив розлад у ворожі лави, Сагайдачний організовував стрімкі контратаки.

У боях біля Хотина прославлений козацький ватажок дістав поранення. У важкому стані його на возі, наданому королевичем Владиславом, привезли до Києва. Тут він, не підводячись з ліжка, прожив ще кілька місяців. Навіть перебуваючи в такому важкому стані, гетьман не забував про православ'я: від його імені, від усього українського козацтва, міщанства і православного духівництва до Варшави на сейм вирушила делегація. Її вимогою було скасування унії і цілковите визнання Київської митрополії Вселенського патріархату. Король погодився піти на це, але сейм заблокував ухвалення відповідного рішення...

Помер Петро Конашевич-Сагайдачний 10 квітня 1622 року. Своє особисте майно він заповів на потреби Київської і Львівської православних братських шкіл, церков і монастирів України. Поховали героя в Богоявленському соборі Київського братського монастиря.

Сергій ВАСИЛЬЧУК

БРАЗИЛЬСЬКІ ПЕРЕГОНИ

ДОНЕЦЬК – ЦЕ УКРАЇНА!

Олімпійська нагорода працівника Збройних Сил України Олега Верняєва стала першою за останні шістнадцять років для вітчизняної спортивної гімнастики після «бронзи» Олександра Береша в Сіднеї-2000. Саме тому чемпіон і срібний призер Олімпійських ігор-2016 Олег Верняєв визнаний кращим спортсменом серпня в Україні, а його наставник Геннадій Сартинський – кращим тренером. Армійця вже ввосьме визнано кращим спортсменом місяця в Україні!

Наставник чемпіона і головний тренер збірної команди України зі спортивної гімнастики Геннадій Сартинський подякував вболівальникам за підтримку.

– Я знав, що в Олега буде «золото», бо в нього найсильніший виступ і потужна комбінація. За два попередні старти йому вдалося набрати найвищі бали. У фіналі потрібно було лише заспокоїтися, зважено підійти до снаряда і виконати вправу. Він витримав. Навіть сильні гімнасти припускалися помилок, а ми зробили свою справу і радіємо перемозі, яку здобули для України, – зазначив Геннадій Сартинський. – Дійсно, у спортивному залі відчувалася підтримка кожного українця, а ми робили все для нашої рідної неньки.

– Я народився в Донецьку, красивому українському місті, – говорить Олег Верняєв. – Там зростав і як спортсмен, і як патріот. Мене часто запитують, чи проміняю я свою Батьківщину на іншу країну, аби заробити більше грошенят. На це безглузде запитання я відповів ще після своєї «бронзи» на Олімпіаді в Лондоні. Тоді один із російських чиновників запропонував мені 55 тисяч доларів, квартиру, інші коштовні «цяцьки» за перехід до його збірної. Але виступи за нашу команду я не проміняю навіть на мільйон доларів! Україна, рідний Донецьк – от моя Батьківщина!

ВІВАТ, КАПІТАНЕ!

У Ріо-де-Жанейро човен Юрія Чебана, на якому зображено українських козаків, привертав велику увагу. Історію створення малюнка розповіла його наречена Катерина:

ДОВІДКА:

З 5 по 21 серпня, у Ріо-де-Жанейро, Бразилія відбулися XXXI літні Олімпійські ігри 2016 року. Нашу державу представляли 205 спортсменів, 54 з яких — спортсмени Збройних Сил України.

Українці на Олімпійських іграх здобули 11 медалей: 2 золоті, 5 срібних та 4 бронзових. 6 медалей вибороли спортсмени Збройних Сил України, з яких 2 «золота» та 4 «срібла». Золоті медалі завоювали старший лейтенант ЗС України **Юрій Чебан** (веслування на байдарках і каное, спринт на 200 м) і працівник ЗС України **Олег Верняєв** (спортивна гімнастика, паралельні бруси). Срібні в рядового **Сергія Куліша** (стрільба кульова, на дистанції 10 м з пневматичної гвинтівки), молодшого сержанта ЗС України **Жана Беленюка** (греко-римська боротьба, у категорії до 85 кг), працівника ЗС України **Олега Верняєва** (спортивна гімнастика, багатоборство), збірної шаблісток, до складу якої входили працівники ЗС України **Олена Кравацька, Аліна Комащук та Олена Вороніна**. Ще 14 спортсменів оборонного відомства зупинилися за крок від п'єдесталу, посівши з 4-го по 6-те місця.

– Одного разу Юрій прийшов і сказав, що хоче мати на борту свого каное якийсь особливий малюнок: «Якщо вже я представляю країну, то це має бути щось наше, українське...» Варіантів спочатку було безліч, адже символів в Україні багато: це й широкі лани, і небо, і калина... А потім народилася ідея – українські козаки, що скачуть полем, вогонь, булава...

– Перемога в Ріо була найяскравішою в моїй кар'єрі, – поділився враженнями чемпіон. – Хоча це вже третя моя олімпійська нагорода: в Пекіні-2008 я здобув «бронзу», а в Лондоні-2012 – «золото». У Бразилії фінальні перегони були найважчими, адже рідко трапляється така щільність результатів – весь заїзд влетів у 0,9 секунди! Мене часто запитують, як я досягаю таких високих результатів. Мій допінг – це мій патріотизм! Свою перемогу я присвятив рідним, близьким, моєму народу, з яким я завжди разом. Наші бійці в районі АТО воюють на одному фронті, я - на іншому, але ми разом захищаємо Україну, кращої за яку просто немає! Без тих патріотів, хто нині на Сході країни, ми б не змогли відстояти Батьківщину. І саме вони надихають нас на нові перемоги у спорті.

– 10 вересня, в День фізичної культури і спорту України, я із друзями по збірній відвідали захисників нашої держави, які перебувають на лікуванні та реабілітації в Національному військово-медичному клінічному центрі «ГВКГ», – говорить Юрій. – Нам було приємно у день свого професійного свята поспілкуватися з нашими героями. Разом із олімпійським чемпіоном і срібним призером Олімпійських ігор-2016 Олегом Верняєвим та срібною призеркою Олімпійських ігор з фехтування Оленою Вороніною ми подарували учасникам АТО сувеніри та фотографії з автографами. А ще хлопці попросили нас дати потримати в руках золоті олімпійські медалі. Чесно кажучи, в мене мурахи пробігли по шкірі після спілкування з пораненими, адже їм довелося стільки пережити, захищаючи Україну. Я переконаний, що захисників нашої рідної країни потрібно постійно заохочувати та підбадьорювати. І до таких заходів залучати побільше громадськості.

– Я дуже рада, що ми відвідали військових та покращили їм настрій. Я побажала хлопцям, щоб вони скоріше одужали і щоб у них все завжди було добре, – додала до слів свого сина заслужений тренер України Людмила Чебан.

Вересень запам'ятається Юрію

ще й тим, що, окрім олімпійських нагород та грошових призів, він отримав із рук першого заступника Міністра оборони України Івана Руснака капітанські погони. Це сталося під час урочистої церемонії вшанування спортсменів Збройних Сил України – переможців та призерів XXXI Олімпійських ігор у Ріо-де-Жанейро.

– Із кожним підняттям прапора України світова спільнота дізнається про нашу державу. Завдяки вашим досягненням у спорті синьо-жовтий стяг майорить над найкращими спортивними аренами світу. Своїми перемогами ви надихаєте воїнів, які виконують бойові завдання в АТО, на перемогу! Дякую вам та всьому тренерському складу за внесок в підняття престижу та іміджу як армійського спорту, так і нашої держави на міжнародній арені, – наголосив перший заступник Міністра оборони України.

ЖАН БЕЛЕНЮК: «Я – УКРАЇНЕЦЬ, І ЦИМ ПИШАЮСЯ...»

– Під час боротьби я не звертаю уваги на суддів. Моя справа – виходити і боротися, – говорить Жан. – Так було й у Ріо. На борцівському килимі я просто змітав своїх суперників. Я – універсальний борець. Можу прилаштуватися під будь-який стиль боротьби. Є борці, які нав'язують свій стиль, якщо пруть напролом, то до останнього. Я ж умію грати на слабких місцях спортсмена, зробити так, щоб йому було незручно. І цим зберігаю свої сили. Але у фіналі мені протистояв гідний суперник, плюс щодо суддівства були нюанси. Потрібно вигравати в будь-яких ситуаціях, але того разу, на жаль, не вийшло. Проте це вже історія. Ми рухаємося вперед і віримо в нашу перемогу в майбутньому. Я знаю, що багато було звернень до організаторів щодо того, коли суддя, грузин Казарашвілі, віддав перемогу моєму суперникові, своєму співвітчизнику. Грузин судить грузина. Але моя справа – виходити і боротися. А хто в нас судить – цим повинні займатися люди, які за це відповідають.

– Не повірите, але боротися довелося не тільки на борцівському килимі, – додає Беленюк. – А ще добряче пошарпали нерви пропагандисти з Росії. Якось раніше в мене був прецедент з журналісткою, яка провокувала мене запитаннями, мовляв, в Україні такі погані умови для тренувань, тому, можливо, вам краще змінити громадянство... Ці питання потім «розвинули» інші російські ЗМІ. Почали поширювати свої версії, що я зібрався переходити у збірну Росії. Серед заголовків у пресі, наприклад, був такий: «Голова російської федерації боротьби Михайло

Маміашвілі: Жан Беленюк благав мене забрати його в Росію». Все це маячня. Якщо враховувати, що з Маміашвілі ми, тільки здоровкалися, то дуже дивно, якщо він таке казав. Я на ці провокації «руського миру» не звертаю уваги. Звичайно, мені неодноразово надходили вигідні пропозиції – і від Росії, і від Азербайджану. Також після кожного турніру хтось із тренерів інших команд (особливо з країн, де слабо розвинена боротьба) запитує, чи не хотів би я підсилити їхню збірну? Чесно – такі пропозиції навіть не розглядаю, не бачу в цьому сенсу. Я – українець, народився і виріс тут, і завжди захищатиму прапор рідної країни. Є тисячі, мільйони вболівальників, які мене підтримують, розуміють. Заради них я виступаю і намагаюся радувати їх своїми високими результатами.

«МИ ВСІ – ВЕЛИКА ОЛІМПІЙСЬКА РОДИНА...»

Фехтування входить у трійку найбільш інтелектуальних видів спорту (з шахами, а також спортивними єдиноборствами), що вимагають, крім необхідних фізичних даних і вольових якостей, стратегічних навичок. Наші жінки-мушкетерки зі збірної у трійці найкращих команд світу, і вкотре це підтвердили Олімпійські ігри-2016 в Ріо-де-Жанейро. Там працівники Збройних Сил України Аліна Комащук, Олена Кравацька та Олена Вороніна, а також їхня партнерка Ольга Харлан вибороли «срібло».

Команда українок-шаблісток

відносно молода, а для трьох представниць від війська це взагалі перша Олімпіада. Надалі, на токійській Олімпіаді-2020, можна буде сподіватися і на вищий результат, адже тепер, після запеклих боїв у Ріо, дівчата, яким сьогодні лише по 23-24 роки, будуть готові до всього. «Срібло» на першій Олімпіаді – це дійсно відмінний результат. Тренери збірної вважають, що у Бразилії українки започаткували нове покоління у фехтуванні.

– Ми багато працювали і щиро вірили в те, що в нас буде медаль. Раді, що є «срібло», хоча, звісно ж, хотілося «золото». Головне, що наш прапор піднімався у Ріо, лунав гімн. Ми всі – велика олімпійська родина, підтримували один одного на трибунах і вболівали за нашу українську команду, – поділилися враженнями від пережитого і побаченого дівчата.

СЕРГІЙ КУЛІШ: «МОЯ МЕДАЛЬ БУЛА ПЕРШОЮ»

– Я задоволений виступом у Ріо-де-Жанейро, де здобув свою першу олімпійську медаль. Сподіваюся, не останню. Це був величезний досвід для мене, – поділився своїми враженнями від бразильських змагань Сергій Куліш.

Армієць приніс Україні першу медаль на Олімпійських іграх 2016 року у Ріо-де-Жанейро. У стрільбі з пневматичної гвинтівки з 10-ти метрів українець показав другий результат, вибивши 204.6 очок. Сергій був за крок до припинення

Андрій Демчук

боротьби безпосередньо перед розіграшем нагород. Куліш та Абхінав Біндра набрали однакову кількість очок, але у перестрілці українець переграв свого суперника з Індії – 10.5 проти 10.0. Надалі за вихід у фінальний етап Кулішу вдалося залишити позаду росіянина Владіміра Маслєннікова. А от з останніми пострілами в Сергія не склалося, і він упустив «золото». Проте ця нагорода представника війська стала першою українською медаллю на Іграх-2016 та сьомою в історії незалежної України в кульовій стрільбі.

ПАРАЛІМПІАДА: СЕНСАЦІЇ ВІД СИЛЬНИХ ДУХОМ

В ході Паралімпійських ігор у столиці Бразилії Ріо-де-Жанейро були розіграні медалі в 22 видах спорту (загалом – 528 комплектів нагород). За перемогу боролися 4 тис. 350 спортсменів із 170 країн світу.

Збірну України в Ріо представили 172 спортсмени, які виступили в 15 видах спорту. Свій виступ на Паралімпіаді українці завершили з найкращим результатом за всю історію. Сенсаційно високим результатом української збірної-2016 стало здобуття 117 медалей: 41 золотої, 37 срібних і 39 бронзових, що на 33 нагороди (також на 9 золотих) більше, ніж на попередніх Паралімпійських іграх у Лондоні. Ми стали третіми після команд Китаю і Великобританії, за нами розташувалася потужна команда із США.

Українські спортсмени феєрично виступали у плаванні, змаганнях з легкої атлетики. Футбольна збірна теж порадувала численних вболівальників «золотом». Одним із лідерів серед чоловіків став харків'янин – Максим Крипак, який виборов 5 золотих та 3 срібних медалей. Максим перевершив рекорд Віктора Смирнова, який 2004 року був найкращим у команді – 5 золотих, 1 срібна та 1 бронзова медалей. Найкращою серед жінок-паралімпійок стала представниця Херсонщини Єлизавета Мерешко– 4 золоті та 1 бронзова нагороди.

Український шабліст-візочник львів'янин Андрій Демчук присвятив «золото» Паралімпіади загиблим на АТО друзям. Відео із зворушливою присвятою опубліковано на сторінці Ukraine Yes We Can у Facebook.

– У мене двоє друзів загинули на АТО. І цю медаль я присвячую їм, тому що це дійсно ті люди, які пожертвували собою заради того, щоб наша країна була вільною і незалежною, – зазначив Демчук.

Іван РИБ'ЯНЕЦЬ

Виконавиця народних пісень Оксана Муха: «Українська пісня потребує державної підтримки»

ЗАХИСТИМО УКРАЇНУ ПІСНЕЮ!

На сьогодні на радіохвилях не більше 5% ефіру транслюється українською мовою. «Слухаючи радіо, важко зрозуміти, в якій ми країні живемо. І це питання національної безпеки, тому що те, що в ефірі, те в багатьох людей і в голові. Я хочу, щоб тут була Україна, а не «руський мір». І тому я хочу, щоб була українська пісня! – наголошує лідер гурту «Mad Heads» Вадим Красноокий. – Пісня – це зброя, і вона має загриміти на повну силу!»

РОСІЙСЬКА «ПОПСА» – АГЕНТ «РУСЬКОГО МІРУ»

Російська «попса» просуває «руський мір» не менше, ніж це робить в Україні Московський патріархат. Таку думку має професор Тернопільського національного технічного університету ім. Івана Пулюя Олег Герман. Нещодавно на власній сторінці у Facebook чоловік поділився враженнями від поїздки містом: «Їхав маршруткою до лікарні. Людей було чималенько. З репродуктора гримів російський «блатняк». Працювало на всю котушку радіо «Шансон». Моє прохання припинити цю агресивну музику викликало у водія лише єхидну посмішку. Тоді з відчаю та обурення на весь салон загукав: «Маладєц, братан! Правільно дєлаєш! Долбі етіх вшівих бандеровцев

нашим аружієм! Ми їх там «Градами» хлєщем, а ти тут – пєснєй!» А потім звернувся до людей: «Вам що, позакладало? Не чуєте, як з вас знущаються? Наче телят везе на забій цей запроданець, а вам хоч би хни?! Насолоджуєтеся?!» Яка, гадаєте, була реакція? Третина покірно опустила голови. Третина поспішно відвернулася до вікон. А решта дивилися озлоблено на ...мене, як на лютого ворога та почали обурливо гуготіти. Водій і не думав перемикати станцію. І жодного голосу не почув на підтримку, жодного з вимогою перемкнути радіохвилю. Жодного!!! І це в моєму рідному Тернополі, місті, вважайте, майже суцільно українському й патріотичному. А що вже говорити про інші міста й села нашої неозорої Неньки?»

ПІСНІ, НАРОДЖЕНІ ПІД ЧАС АТО – ВІДПОВІДЬ РОСІЙСЬКОМУ «ЗОМБУВАННЮ»

Дніпро протиставив «Русскому шансону» власний музичний продукт. Саме в цьому місті проведено перший в Україні фестиваль пісень, народжених під час АТО. А ідея його проведення належить самим бійцям.

– «Пісні, народжені під час АТО», – геніальний проект. Дуже радує, що саме на Дніпропетровщині ця ідея народилася і об'єднала талановитих людей, які бачили війну. Кожна композиція – це історія, крик душі кожного з нас. Через кілька десятиліть ці пісні співатимуть наші діти, – поділилася своїми враженнями від побаченого і почутого співачка та композитор Світлана Тарабарова.

Заявки на участь у фестивалі надіслали 58 учасників, із яких організатори обрали 20 найкращих. На гала-концерт до обласного центру приїхали виконавці майже з усіх куточків країни, представники багатьох бойових підрозділів. На сцені у літньому театрі парку ім. Т.Г. Шевченка їх зустрічали оплесками понад півтори тисячі глядачів. Учасники співали про пережите на війні, справжню бойову дружбу, любов до Батьківщини. Більшість композицій зал слухав стоячи і підтримував виконавців бурхливими оплесками.

З піснею «Україна – це ми» виступив гурт «SilverTown». Її автор – гітарист колективу, воїн 93-ї окремої механізованої бригади Андрій Касенюк.

– Я грав на гітарі. Тож і отримав від командира «наказ» написати пісню. Таку, щоб ми могли казати: «Давай нашу!» Так народилася композиція «Україна – це ми». Вона про моїх побратимів, про волю, про Україну, – розповів Андрій.

Ще один виконавець – демобілізований військовослужбовець Микола Воронін додав, що пісня дуже підтримувала його на війні:

– На АТО весь час думаєш про своє майбутнє, про дітей. Про це моя пісня. Вона називається «Настя». Так зватимуть мою майбутню доньку. Маю надію, вона колись таки народиться, – розповів Микола.

На фестивалі виступив і Володимир Бурко – батько загиблого військовослужбовця. В пам'ять про свого сина Євгена, який віддав життя за Україну, він написав кілька пісень. Одну з них заспівав на гала-концерті. Ця зворушлива композиція викликала сльози на очах багатьох слухачів у залі.

«Авторські композиції лауреатів фестивалю «Пісні, народжені в АТО» — вже на диску. Перший та єдиний альбом пісень, створених у донбаських окопах, презентували 22 вересня в Києві. На його презентації знову зібрали на одній сцені всіх лауреатів фестивалю. Підтримати їх прийшли відомі українські зірки: Віктор Павлік, Олексій Горбунов, групи «Скрябін» та «Друга ріка», Андрій Джеджула — це ще не повний список тих, хто вийшов на сцену разом із бійцями. Великий концерт організували в одному з центральних концертних залів України – Жовтневому палаці.

До диску увійшли майже три десятки авторських композицій, які звучали на фестивалі «Пісні, народжені в АТО». Є там й пісні відомої української виконавиці Світлани Тарабарової, волонтера Христини Панасюк та групи «Tarantinos».

ПРОЕКТ #ПІСНІВІЙНИ: ПРО ЩО СПІВАЮТЬ ГЕРОЇ

Учасники АТО та переможець телепроекту «Голос країни» Павло Табаков записали пісню «Дорога на Схід»:

Збирайся, друже мій, в дорогу –
ідемо, їдемо на Схід.
Бо час настав, і наша доля –
захищати свій рід.
Ходімо, брате, до порогу, ходімо
вклонимось батькам.
Коли ідуть бої на Сході, з
народом маєм бути там.

Цими рядками розпочинається композиція авторства чернівецького поета Василя Фесюка та співака і композитора, переможця телепроекту «Голос країни» Павла Табакова «Дорога на Схід». У процесі створення композиції виконавець вирішив, що краще за нього її виконають самі воїни. Тож не просто подарував їм пісню, а організував і спродюсував її запис на професійній студії Jenny Records у Львові.

Сьогодні «Дорога на Схід» звучить в ефірах у виконанні п'яти українських воїнів, які пройшли АТО. Усі бійці – зі Львівщини. На війну хтось із них пішов мобілізованим, хтось – добровільно. Утім кожен із них був причетний до музики. Так, 38-річний артилерист, заступник командира мінометної батареї Тарас Гривул – професійний бандурист, член Національної спілки кобзарів України. 22-річний десантник, боєць 80-ї десантно-штурмової бригади Андрій Шевчук, який після того, як воював у АТО, залишився в українській армії на контракті, закінчив музичне училище по класу кларнета. 33-річний Богдан Ковальчин, який у мирному житті керує радіостанцією, після повернення з війни почав писати й записувати пісні.

П'ятеро бійців – Андрій Шевчук, Богдан Ковальчин, Максим Перев'язко, Тарас Гривул, Петро Комендат – разом зі співаком Павлом Табаковим записали першу пісню «Дорога на Схід». Для кожного ця дорога була довгою і важкою.

34-річний Максим Перев'язко, який був у АТО в добровольчому батальйоні Національної гвардії України ім. Героя України генерала Сергія Кульчицького, рік виступав у зоні АТО з концертами, зміцнюючи бойовий дух своїх побратимів. 50-річний сапер Петро Комендат, що воював у складі 14-ї танкової бригади, ще зі шкільних років співав у хорах.

– За останні два роки я спілкувався з багатьма українськими бійцями, і більшість із них жалілися, що бракує драйвових українських пісень, які б там, у зоні АТО, зміцнювали бойовий дух і додавали патріотизму, – розповідає співак, композитор, автор музики до пісні «Дорога на Схід» Павло Табаков. – Маю надію, що пісня «Дорога на Схід» у виконанні хлопців, які пройшли війну, воювали у найгарячіших точках АТО, які зазирали в очі смерті та втрачали побратимів, буде почута на фронті.

Саме із запису пісні «Дорога на Схід» стартував масштабний соціально-мистецький проект #ПісніВійни, метою якого є випуск CD з піснями, створеними або заспіваними українськими вояками, які пройшли АТО або досі захищають Україну на Донбасі.

– Це наш культурний, музичний фронт, – зазначає ініціатор і координатор проекту #ПісніВійни Галина Гузьо. – Сьогодні ми на етапі пошуку україномовних пісень, народжених під час АТО. Саме такі пісні є справжнім і найбільш чесним документом цієї війни. Пісні січових стрільців, пісні бійців УПА... Що краще за них переказує нам те, що переживали українці в ті роки? Пісні, створені тими, хто пройшов пекло війни на Донбасі, уже зараз треба ретельно збирати, записувати на професійній студії і максимально доносити як до тих, хто на фронті, так і до тих, хто на мирній території, – щоб зберегти нашу новітню історію.

Ігор ЛЕЖНЕНКО

P.S. Глава держави 12 вересня підписав закон про вилучення російських теле- і радіопередач із квоти європейських. Законодавчий акт «Про внесення змін до Закону України "Про телебачення і радіомовлення" (№ 2766) був ухвалений парламентом 17 травня і підписаний Головою Верховної Ради 20 травня 2016 року.

Відповідно до прописаних положень російський аудіовізуальний продукт вилучається з квоти європейського продукту на телебаченні й радіо (крім супутникового мовлення).

Відтепер у проміжках часу між 07.00 та 23.00 повинні дотримуватися таких пропорцій між українськими та іноземними передачами: продукти європейського виробництва, а також США та Канади повинні становити не менше 70 відсотків загального тижневого обсягу мовлення, зокрема не менше 50 відсотків загального тижневого обсягу мовлення – передачі українського виробництва; у радіопрограмах музичні твори українських авторів і виконавців повинні становити не менше 50 відсотків загального щотижневого обсягу мовлення.

XIII МІЖНАРОДНА СПЕЦІАЛІЗОВАНА ВИСТАВКА

ЗБРОЯ ТА БЕЗПЕКА

ПРОВОДИТЬСЯ ЗГІДНО З РОЗПОРЯДЖЕННЯМ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Міністерство внутрішніх справ України

Міністерство оборони України

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України

Служба Безпеки України

Державна прикордонна служба України

Державна служба експортного контролю України

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

ДК "УкрОборонПром"

Міжнародний виставковий центр

11–14 жовтня 2016 р.

МІЖНАРОДНИЙ ВИСТАВКОВИЙ ЦЕНТР
Україна, 02660, м. Київ, Броварський пр-т, 15
Ⓜ "Лівобережна"

☎ +38 044 201-11-63
✉ zbroya@iec-expo.com.ua
www.iec-expo.com.ua, www.tech-expo.com.ua
www.мвц.укр

Генеральний інформаційний партнер: Defense Ukraine

Інформаційний партнер: ВІЙСЬКО

Генеральний медіа-партнер: Охотник оружие

Технічний партнер: RentMedia

ТОРНАДО

ЗРОБЛЕНО В УКРАЇНІ!

Форменний одяг для української армії

ТОВ «Торнадо» засноване у 1994 році і спеціалізується на виробництві форменого одягу, а також засобів індивідуального захисту для силових відомств України.

При розробці враховуються всі тенденції на ринку армійської форми, особливу увагу приділено функціональності, зовнішньому вигляду і комфорту. Костюми забезпечені великою кількістю кишень. Тканина має експлуатаційні характеристики – вони зносостійкі.

В офісі компанії постійно діє виставка зразків продукції, представники якої завжди проконсультують клієнта з питань серійної продукції, ознайомлять з новими зразками обмундирування і спорядження для ЗСУ.

- Костюм камуфльований «Комбат», «Multicam»
- Костюм камуфльований «Комбат», «A – Tacs AU»
- Костюм «Горка», «Multicam»
- Розвантажувальні системи, підсумки, аптечки
- Ремені брючні, тактичні
- Головні убори
- Натільна білизна
- Шеврони, фурнітура
- Спорядження різне

ТОВ «Торнадо» вул. Павла Дибенка, 4-6, Київ, Україна, 04655 тел. +38 044 500 26 70, +38 044 500 26 75 www.tornado.kiev.ua